Nr 25.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 7 januari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt i punkterna 1:o—22:o.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 januari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Linders anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar, vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande:

1:o.

Kronoegendomen 1 mantal Skogsby nr 1 jämte Skogsby nr 2, en utjord, i Väversunda socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1927 mot en årlig avgäld av 870 kronor. [1.] *Skogsby nr 1 och 2 i Östergötlands län.*

Under 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Adolf Hallander 1924 och 1925 upprättad karta över egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 17 kilometer från Vadstena och 4 kilometer från Väversunda järnvägsstation, har enligt nyssberörda ägobeskrivning en areal av 44.61 hektar, därav 41.906 hektar tomt och åker, 1.135 hektar äng, 1.065 hektar avrösningsjord och 0.504 hektar impediment.

Egendomens åbyggnad är i ganska gott stånd men delvis mycket gammal och otidsenlig. Vid en eventuell ny utarrendering erfordras nybyggnad av boningshus och svinhus.

Egendomen åtnjuter en till 45 kronor årligen uppskattad utdelning från häradsallmänning.

I anledning av inkomna ansökningar om förvärv av områden av egendomen till egna hem hava uppskattningsmännen föreslagit försäljning av följande elva lotter:

Litt. å kartan	Ägofigur å kartan	Areal hektar	Saluvärde kronor		Spekulant
			för växande skog	totalbelopp	
A	av 48	2.—	—	1,600	Axel Johansson.
B	av 48	1.91	—	1,525	Artur Johansson.
C	av 48—51	1.43	—	1,135	G. E. Lindén.
D	av 48—54	2.25	—	1,800	Oskar Johansson (egendomens nuvarande arrendator).
E	av 50, av 60	1.195	—	955	K. A. Ekegren.
F	av 50	0.48	—	385	Verner Hjertman.
G	av 50	0.247	—	195	Axel Sjösten.
H	av 50, av 60	1.125	—	900	K. A. Johansson.
J	av 56—60	1.958	—	1,545	Uno Franzén.
K	av 56—60	2.11	—	1,670	Gustaf Rahm.
L	1, 2, av 3, 4—15	6.826	550	5,265	E. Dahlström.

Området litt. L utgöres av en lägenhet Granhagen, bebyggd med Dahlström tillhöriga hus. Övriga områden avses att av spekulanterna användas till utökning av dem tillhöriga eller disponerade intilliggande lägenheter, vilkas ägoinnehav finnas närmare angivna i uppskattningsinstrumentet. K. A. Johansson och Rahm hava inköpt sina ägande lägenheter från den Skogsby angränsande kronoegendomen Åsby nr 1. Spekulanterna borde enligt uppskattningsmännens förslag tillerkännas hembudsrätt vid ifrågavarande områdens försäljning.

Den återstående delen av egendomen, litt. M, omfattar å kartan ägofigurerna nr av 3, 16—46, av 48, av 50—54 samt 55 och har en totalareal av 22.378 hektar. Saluvärdet å denna del har uppskattats till 25,480 kronor, därav 8,400 kronor för åbyggnaden och 900 kronor för kapitaliserad allmänningsutdelning.

Till vägar hava avsatts de å kartan med litt. a och b utmärkta områden.

Vid styckning i enlighet med detta förslag bör enligt uppskattningsmännens mening ett odlingslån, vari egendomen vunnit delaktighet, påvila lotten litt. M.

Länsstyrelsen har på grund av den stora efterfrågan på egnahemslägenheter vid egendomen och då såväl boningshus som svinhus måste nybyggas vid eventuell ny utarrendering ansett lämpligast, att egendomen efter verkställd ägostyckning försåldes i enlighet med uppskattningsmännens förslag.

Då utmarken vore av så ringa omfattning och skogskapitalet så obetydligt, att ordnat skogsbruk där icke kunde komma i fråga, samt ingen del av egendomen erfordrades för något skogsväsendets ändamål, har *överjägmästaren* icke haft något att erinra mot egendomens styckning och försäljning.

Domänstyrelsen har i ärendet anfört följande:

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit ansåge styrelsen ur alla synpunkter lämpligast att egendomen i sin helhet försåldes, och hade styrelsen ej något att anmärka mot det uppgjorda förslaget. Vid upplåtelse av de särskilda lotterna enligt bestämmelserna i kungörelsen den 17 oktober 1913 (nr 271) ägde E. Dahlström hembudsrätt till lotten litt. L men tillkomme sådan rätt författningsenligt ej övriga spekulanter. Sådan rätt torde emellertid böra förbehållas dem.

I saluvärdet för lotten litt. M hade inberäknats det kapitaliserade värdet av egendomen tillkommande allmänningsutdelning. Då det på grund av de övriga försäljningslotternas obetydliga arealer måste anses lämpligt att nämnda utdelning odelad tillades en lott, torde emellertid för genomförande av en sådan anordning det av länsstyrelsen förordade ägostyckningsförfarandet för lotternas skiljande från varandra icke kunna anlitas; och finge styrelsen, under erinran om innehållet i lantmäteristyrelsens skrivelse till domänstyrelsen den 2 maj 1925 angående kronoegendomen Göketorp nr 1 i Södermanlands län och Kungl. Maj:ts i fråga om nämnda egendom den 24 juli 1925 meddelade beslut, föreslå, att berörda avskiljande måtte ske genom avsöndring. Lotten litt. M borde med hänsyn till sin storlek utbjudas å auktion till den högstbjudande.

Den å kartan med litt. a utmärkta vägen borde lämpligen tilläggas lotten litt. M och torde vägen litt. b fördelas på och ingå i försäljningen av denna väg angränsande lotter med skyldighet för köpare att upplåta vägområdena för därtill avsett ändamål.

Jag tillstyrker, att ifrågavarande egendom på föreslaget sätt uppdelas och försäljes. *Departementschefen.*

Frågan angående sättet för den lantmäteritekniska delningens verkställande och det i visst samband därmed stående spörsmålet om disposition av egendomens andel i häradsallmänning torde böra få upptagas, då riksdagens beslut i huvudfrågan föreligger.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan kronoegendomen 1 mantal Skogsby nr 1 jämte Skogsby nr 2, en utjord, i Väversunda socken av Östergötlands län blivit genom vederbörlig lantmäteriförrättning delad i 12 lotter i huvudsaklig överensstämmelse med vad domänstyrelsen förordat, samma lotter må var för sig försäljas

lotterna litt. A—H samt J, K och L enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt

lotten litt. M å offentlig auktion till den högstbjudande

under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor

med skyldighet för köpare av lotterna litt. B—H samt J, K och M att till begagnande såsom väg upplåta det i vederbörande lott ingående, för sådant ändamål avsedda område och för köpare av lotten litt. M att från och med det år, då tillträdet sker, ansvara för de på egendomen belöpande annuiteter å omförmälda odlingslån samt med hembudsrätt för Axel Johansson, Artur Johansson, G. E. Lindén, Oskar Johansson, K. A. Ekegren, Verner Hjertman, Axel Sjösten, K. A. Johansson, Uno Franzén och Gustaf Rahm till respektive lotten A, B, C, D, E, F, G, H, J och K.

2:o.

[2.] *Västerlösa nr 1 i Östergötlands län.* Kronoegendomen 1 mantal Västerlösa nr 1 i Roglösa socken av Östergötlands län är till den 14 mars 1937 utarrenderad mot ett årligt arrende av 1,630 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Östergötlands län med utlåtande den 29 september 1925 jämte yttranden av domänintendenten i länet och kronoegendomens arrendator överlämnad ansökning har Borghamns konsumtionsförening u. p. a. anhållit att ifrån ifrågavarande kronoegendom få med äganderätt förvärva ett å ansökningen bifogad karta utmärkt område om 0.81 hektar för att å samma område uppföra ett affärshus.

Domänintendenten har hemställt, att området måtte försäljas till föreningen mot en köpeskilling, som ej finge understiga 2,000 kronor och som i övrigt skulle utgå efter ty i gällande lag om expropriation vore föreskrivet. Kronoegendomens arrendator har icke haft något att erinra mot bifall till ansökningen.

Länsstyrelsen har instämt i domänintendentens yttrande.

Till följd av remiss har *domänstyrelsen* den 9 oktober 1925 avgivit utlåtande i ärendet. Styrelsen har förklarat, att från dess sida icke vore något att erinra mot försäljning till Borghamns konsumtionsförening av ifrågavarande område, vilket föreningen för närvarande med styrelsens medgivande arrenderade av egendomens arrendator, dock att köpeskillingen borde beräknas efter minst 3,000 kronor per hektar.

Departementschefen. Jag biträder domänstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande område må avskiljas från kronoegendomen Västerlösa nr 1 i Roglösa socken av Öster-

götlands län och med äganderätt upplåtas till Borghamns konsumtionsförening u. p. a. mot en köpeskilling, vilken icke må understiga 2,400 kronor och som skall utgå efter ty i gällande lag om expropriation är föreskrivet och på föreningens bekostnad bestämmas av tre gode män, av vilka länsstyrelsen i länet och föreningen var för sig utse en och domaren i orten den tredje, samt under villkor i övrigt

att köpeskillingen skall erläggas senast å tillträdesdagen och inbetalas till länsstyrelsen för att tillföras domänfonden,

att området må av föreningen tillträdas vid nu löpande arrendeperiods utgång eller dessförinnan å tid, varom överenskommelse kan träffas med egendomens arrendator,

att, därest sådan överenskommelse träffas, föreningen omedelbart därom underrättar länsstyrelsen,

att föreningen uppför och för framtiden underhåller stängsel av tillfredsställande beskaffenhet i områdets gräns mot kronoegendomen, samt

att föreningen ensam vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

3:o.

[3.] *Hättebo nr 1 i Jönköpings län.*

I proposition den 14 mars 1924, nr 158, punkt 7, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva bland annat att, sedan kronoegendomen Hättebo nr 1 i Nydala socken av Jönköpings län blivit i huvudsaklig överensstämmelse med ett i propositionen avgivet förslag fördelad i fem med litt. Aa, Ab, Ac + Ad, B och C betecknade lotter, samma lotter med undantag av den skog, som genom domänstyrelsen kunde varda utstämplad till särskild försäljning, måtte var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt i övrigt på i propositionen angivna villkor.

I skrivelse den 5 juni 1924, nr 291, punkt 7, anförde riksdagen, att riksdagen av närmare angivna skäl ansåge sig kunna ifrågasätta, huruvida icke en ändamålsenligare disposition av egendomen vore, att, sedan lämplig del av inägorna samt de i förslaget med litt. B och C betecknade områdena blivit tillika med lotterna tillagd husbehovsskog av lämplig omfattning egendomen frånsåld, övrig del av densamma bibehölles i kronans ägo för att under skogsstatens vård förvaltas som kronopark. Riksdagen kunde alltså icke biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Sedan Kungl. Maj:t i brev den 13 juni 1924 anbefallt domänstyrelsen att inkomma med yttrande i anledning av vad riksdagen sålunda anfört,

inkom domänstyrelsen den 4 september 1924 med det anbefallda yttrandet, varvid styrelsen bland annat anförde, att, därest på sätt riksdagen avsett, huvudparten av egendomens skog skulle bibehållas såsom kronopark, det syntes mindre lämpligt att sälja lotten litt. C, Älgabäck, enär, såsom skogsstatstjänstemännen hade framhållit, kronoparkens ägofigur genom försäljning av denna ägolott bleve alltför söndertrasad och oregelbunden och torpet behövdes för kronoparkens skötsel och bevakning. Den 19 september 1924 förklarade Kungl. Maj:t hinder från Kungl. Maj:ts sida icke föreligga för styrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med i styrelsens förberörda skrivelse avgivet förslag under hösten 1924 låta verkställa uppskattningsförrättning å vissa till försäljning avsedda delar av egendomen.

Till följd härav uppdrog domänstyrelsen åt vederbörande överjägmästare att med biträde av skogstaxatorn i distriktet verkställa sådan värdering; instrument häröver ingavs av överjägmästaren den 22 december 1924. På anmodan av styrelsen har sedermera länsstyrelsen i Jönköpings län förordnat t. f. domänintendenten i länet att med biträde av i vederbörlig ordning utsedda uppskattningsmän jämväl verkställa värdering av de ifrågavarande salulotterna; instrument över sistnämnda värdering, daterat den 30 januari 1925, har av länsstyrelsen med yttrande den 23 februari 1925 överlämnats till styrelsen. På grund av visst i sistnämnda värderingsinstrument framställt förslag har domänstyrelsen därefter från vederbörande jägmästare införskaffat värderingsinstrument över skogen å visst område.

Med överlämnande av samtliga till ärendet hörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren O. Strindberg år 1916 upprättad karta, har domänstyrelsen i skrivelse den 19 mars 1925 underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Det av styrelsen enligt skrivelse den 4 september 1924 till försäljning föreslagna området hade uppdelats i fyra försäljningslotter, som betecknats med litt. Aa, Ab, Ac och B; dessa lotter hade enligt av t. f. domänintendenten med biträdande uppskattningsmän den 30 januari 1925 upprättade värderingsinstrument värderats på följande sätt:

Litt. Aa (av huvudgården):

Åker	4.67	hektar	à	425	kronor	.....	kronor	1,984: 75
Äng	3.26	»	»	150	»	.....	»	489: —
Skogs- och hagmark	8.40	»	»	60	»	.....	»	504: —
Impedimenter	0.24	»	»	—	»	.....	»	—
Skogens värde						.....	»	2,354: 50
Summa	16.57	hektar					kronor	5,332: 25.

Vid jämförelse med det av distriktslantmätaren Olof Bolin upprättade förslaget till uppdelning av huvudgården i »egnahemslägenheter», daterad den 14 maj 1923, hade styrelsen emellertid observerat, att åkerarealen 4.67 hektar syntes vara felaktigt angiven och i stället borde vara 4.54 hektar; vär-

det av åkern skulle då bliva 1,929 kronor 50 öre och av hela försäljningslotten 5,287 kronor.

Med denna ägolott skulle av de å huvudgården befintliga kronans byggnader följa ett boningshus, en bodbyggnad och ett svinhus samt en fjärdedel av ladugården.

Litt. Ab (av huvudgården):

Åker och tomter	5.64	hektar	à	375	kronor	kronor	2,115: —
Äng	5.10	»	»	150	»	»	765: —
Skogs- och hagmark	18.87	»	»	60	»	»	1,132: 20
Kärr	0.50	»	»	20	»	»	10: —
Mossar	0.44	»	»	10	»	»	4: 40
Impedimenter	4.14	»	»	—	»	»	—
Skogens värde						»	9,562: —
Summa	34.69	hektar				kronor	13,588: 60.

De byggnader, som skulle tillhöra denna ägolott, vore ett svinhus, ett redskapshus och en fjärdedel av ladugården.

Litt. Ac (av huvudgården):

Åker och tomter	6.24	hektar	à	375	kronor	kronor	2,340: —
Äng	6.62	»	»	125	»	»	827: 50
Skogs- och hagmark	24.89	»	»	55	»	»	1,368: 95
Kärr	0.57	»	»	20	»	»	11: 40
Mossar	2.68	»	»	10	»	»	26: 80
Impedimenter	0.17	»	»	—	»	»	—
Skogens värde						»	4,631: —
Summa	41.17	hektar				kronor	9,205: 65.

Med denna ägolott skulle följa ett redskapshus och en vedbod samt hälften av förberörda ladugård.

Litt. B (torpet Sandbäcken):

Åker och tomter	1.55	hektar	à	375	kronor	kronor	581: 25
Äng	1.13	»	»	125	»	»	141: 25
Skogsmark	11.47	»	»	70	»	»	802: 90
Mossar	2.60	»	»	10	»	»	26: —
Impedimenter	2.24	»	»	—	»	»	—
Skogens värde						»	8,695: —
Summa	18.99	hektar				kronor	10,246: 40.

Å denna försäljningslott funnes två kronan tillhöriga åbyggnader, nämligen boningshus och ladugård.

Åbyggnadernas värden hade icke för de särskilda ägolotterna uppgivits, utan hade vid beräkning av jordens värde hänsyn tagits till åbyggnaderna. Dessa vore, enligt vad överjägmästaren i värderingsinstrumentet av den 22 december 1924 anfört, i regel mycket bristfälliga eller rent av odugliga.

Med avrundning av de sålunda uppskattade värdena hade förrättningsmännen föreslagit följande saluvärden å de särskilda ägolotterna, nämligen:

Å litt. Aa	kronor	5,335
» » Ab	»	13,590
» » Ac	»	9,210
» » B	»	10,250
Summa	kronor	38,385.

Med hänsyn till ovan påtalade felaktighet vid beräkning av värdet å lotten litt. Aa, syntes dess saluvärde böra sättas till 5,285 kronor, vadan slutsumman skulle i stället för 38,385 kronor vara 38,335 kronor.

Emellertid hade förrättningsmännen framställt förslag om dels att lotten litt. Aa skulle åt nordost tillökas med visst område, som i väster och norr begränsades av rågången mot Steningaryds och Svensbygds ägor och i öster av en å förberörda karta uppdragen, i ungefär nord-sydlig riktning dragen streckad röd linje, dels att i stället torpet Sandbäcken skulle bibehållas i kronans ägo. Såsom skäl härtill hade anförts bland annat, dels att lotten litt. Aa i dess förut tillämnade omfattning innehölle allt för ringa område skogs- och hagmark, att virkestillgången därå utgjordes nästan uteslutande av gammal ek, som måste snarast avverkas, varefter tillgång på husbehovsvirke komme att saknas, och att betet därå för å ägolotten vinterfödda kreatur skulle räcka endast någon kortare tid på sommaren, dels att det vore osannolikt att torpet Sandbäcken i längden skulle kunna bestå som självständig brukningslott, enär knappt två kor kunde födas därå, då åkerjorden vore av ringa ytvidd och mycket svag beskaffenhet och tillfälle till nyodling saknades; dessutom vore skogsmarken i genomsnitt den bästa, som enligt det framställda förslaget komme att försäljas och skogstillgången utgjordes av i huvudsak grov till medelgrov tall- och granskog.

Det område värderingsmännen föreslagit skola tilläggas lotten litt. Aa omfattade en areal av cirka 22.16 hektar fördelat på ägoslag och enligt av uppskattningsmännen åsatta à-pris värderad på följande sätt, nämligen:

Åker		0.26	hektar	à 400	kronor
Äng	c:a	10.50	»	» 100	»
Betesmark	»	10.90	»	» 75	»
Skogsmark	»	0.50	»	» 75	»

Området utgjordes huvudsakligen av gammal inägojord. Skogen härå hade på styrelsens föranstaltande av jägmästaren värderats och befunnits hava ett värde enligt av överjägmästaren använda à-priser av 2,727 kronor. Detta värde skulle, om, såsom värderingsmännen ansett påkallat, ekens värde nedsattes med 25 procent, sänkas till 2,369 kronor 50 öre.

Enligt av domänstyrelsen verkställd uträkning skulle lotten litt. Aa enligt nu angivna förslag komma att få följande omfattning och värde, nämligen:

Åker, tomt och trädgård	4.54	hektar	à	425	kronor	kronor	1,929: 50
D:o	0.26	»	»	400	»	»	104: —
Äng	3.26	»	»	150	»	»	489: —
D:o	13.08	»	»	100	»	»	1,308: —
Skogs-, hag- o. betesmark	8.63	»	»	75	»	»	647: 25
D:o	8.40	»	»	60	»	»	504: —
Impedimenter	0.41	»	»	—	»	»	—
Skogens värde						»	4,724: —
Summa	38.58	hektar				kronor	9,705: 75.

Saluvärdet torde böra avrundas till 9,700 kronor.

Ehuru domänstyrelsen fortfarande hölle före, att det för kronan vore fördelaktigast om hela egendomen, på sätt styrelsen tidigare föreslagit, finge säljas, hade styrelsen ansett sig, då hinder härför mött, böra instämma uti vad uppskattningsmännen föreslagit, varigenom den i kronans ägo bibehållna delen av kronoparken finge en mera tilltalande ägofigur. Domänstyrelsen finge alltså hemställa, att, sedan ifrågavarande kronoegendom blivit fördelad i dels ovanberörda tre med i rödkrita angivna gränser och med litt. Aa, Ab och Ac betecknade lotter och dels en lott, som utgjordes av egendomens återstående, för förvaltning såsom kronopark avsedda del, därvid egendomen tillhörande fiskevatten i sjöarna Rusken och Lillsjön ävensom till grustag avsett område skulle såsom för lotterna samfällda tillhörigheter avsättas, de tre förstnämnda lotterna litt. Aa, Ab och Ac måtte var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar under iakttagande tillika

att lotternas saluvärden bestämdes till för litt. Aa 9,700 kronor, för litt. Ab 13,590 kronor och för litt. Ac 9,210 kronor,

att huvudgårdens nuvarande åbyggnader skulle fördelas och användas på det sätt, att med lotten litt. Aa skulle följa boningshuset, bodbyggnaden och svinhuset i väster samt den fjärdedel av ladugården, som vore belägen närmast öster om byggnadens mitt, med rätt för ägaren att hava sistnämnda byggnad kvarstående och använda den på dess nuvarande plats under två år från tillträdesdagen, att med litt. Ab skulle följa svinhuset i öster, redskapshuset i öster och den östligaste fjärdedelen av ladugården samt att med litt. Ac skulle följa den västra hälften av ladugården samt redskapshuset och vedboden i väster, med rätt jämväl för köparen av litt. Ac att under två år från tillträdesdagen fritt bebo den västra delen av boningshuset,

att i försäljningarna icke skulle ingå andra byggnader eller anläggningar än sådana, som tillhörde kronan, samt

att köpare förbehölles rätt att använda å egendomen befintliga vägar.

Jag delar domänstyrelsens uppfattning att torpet Sandbäcken bör bibehållas i kronans ägo. Jämväl i övrigt biträder jag uppskattningsmännens av domänstyrelsen förordade förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

att, sedan kronoegendomen 1 mantal Hättebo nr 1 i Nydala socken av Jönköpings län blivit fördelad i dels ovanberörda tre å Strindbergs karta med litt. Aa, Ab och Ac betecknade lotter och dels en lott, som utgöres av egendomens återstående, för förvaltning såsom kronopark avsedda del, därvid egendomen tillhörande fiske vatten i sjöarna Rusken och Lillsjön ävensom till grus tag avsett område skola såsom för lotterna samfällda

tillhörigheter avsättas, de tre förstnämnda lotterna litt. Aa, Ab och Ac må var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar under iakttagande tillika,

att lotternas saluvärden bestämmas till de av domänstyrelsen i ovannämnda skrivelse den 19 mars 1925 föreslagna belopp,

att beträffande fördelningen och användningen av huvudgårdens nuvarande byggnader länder till efterrättelse vad av domänstyrelsen i samma skrivelse härutinnan föreslagits,

att i försäljningarna icke ingå andra byggnader eller anläggningar än sådana, som tillhöra kronan, samt

att köpare förbehålles rätt att använda å egendomen befintliga vägar.

4:o.

[4.] *Arkelstorp nr 1 i Kristianstads län.*

Kronoegendomen $^3/_4$ mantal Arkelstorp nr 1 i Oppmanna socken av Kristianstads län är utarrenderad till den 14 mars 1927 mot ett årligt arrende av 1,250 kronor.

Under 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av t. f. extra lantmätaren Herman Lindahl 1917 upprättad karta över egendomen med tillhörande beskrivning ävensom ett 1924—1925 av distriktslantmätaren Gunnar Frigell verkställt sammandrag av beskrivningen över egendomens ägor, inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen omedelbart intill Arkelstorps station å Kristianstad—Älmhults järnväg. Av egendomen kvarstår i kronans ägo, sedan vissa områden tidigare frånsålts, 147.5650 hektar, varav 103.6880 hektar ställts under skogsstatens vård och förvaltning såsom kronopark. Återstoden, 43.8770 hektar, därav 30.2040 hektar åker, 9.7560 hektar odlingsmark, 0.9030 hektar skogsmark och 3.0140 hektar impediment, har utarrenderats.

Å den utarrenderade delen av egendomen finnas inga torp.

Cecilia Kjellsson, som med domänstyrelsens tillstånd å den å kartan med nr 304 betecknade ägofiguren uppfört ett boningshus, har hos uppskattningsmännen gjort framställning att få friköpa tomtområdet.

Uppskattningsmännen hava — för att tillmötesgå krav på ökad tillgång av tomtplatser — föreslagit, att följande ägolotter, med därvid angivna arealer och saluvärden, måtte försäljas från egendomen:

Beteckning å kartan	Innehavare	Areal hektar	Summa kronor	därav för växande skog
Bebyggd				
nr 9	Cecilia Kjellsson	0.1970	300: —	—
Obebyggda				
nr 1		0.2770	580: —	299: 20
» 2		0.2500	660: —	276: 80
» 3		0.2500	730: —	348: —
» 4		0.2500	740: —	306: 90
» 5		0.2500	920: —	413: 70
» 6		0.3170	890: —	352: 25
» 7		0.1500	310: —	—
» 8		0.1450	220: —	—

Länsstyrelsen, överjägmästaren och *domänstyrelsen* hava tillstyrkt uppskattningsmännens förslag.

Även jag biträder försäljningsförslaget samt hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

att ovannämnda nio områden må från kronoegendomen $^3/_4$ mantal Arkelstorp nr 1 i Oppmanna socken av Kristianstads län vart för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

5:o.

Kronoegendomen $^1/_2$ mantal Tollarp nr 5 och 8 i Västra Vrams socken av Kristianstads län är till den 14 mars 1927 utarrenderad mot en årlig avgäld av 1,000 kronor. [5.] *Tollarp nr 5 och 8 i Kristianstads län.*

Under 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet över förrättningen med därtill hörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren Axel Sandberg 1919 upprättad och av t. f. distriktslantmätaren J. Woldt 1925 kompletterad karta över alla ägorna till egendomen jämte beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen omedelbart intill Tollarps järnvägsstation å Kristianstad—Eslövs järnväg — stationens område utgöres av från egendomen exproprierad mark — omfattar en areal av 58.5390 hektar, därav 30.7400 hektar åker, 2.3050 hektar ängsmark, 3.1280 hektar betesmark och 22.3660 hektar skogsmark. Härtill kommer för ovanberörda järnväg exproprierad mark 7.3630 hektar, från egendomen avsöndrade lägenheter 12.7286 hektar samt för vägar och dylikt 2.6800 hektar.

Ägoområdet är fördelat i fyra skiften, hemskiftet, två torvmossar och ängsskiftet. Hemskiftet har av järnvägen delats i två lotter.

Med fäst avseende å Tollarps stationssamhälles snabba utveckling och därav föranledda livliga byggnadsverksamhet föreslogo uppskattningsmännen vid föregående arrendeuppskattning å egendomen 1919, att ett femtiotal egnahemslägenheter skulle avsöndras från egendomens hemskifte, och förordnade

Kungl. Maj:t med riksdagen enligt beslut den 29 april 1921 i enlighet med uppskattningsmännens förslag, att 48 i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 10 december 1920 närmare angivna områden skulle var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område försäljas från kronoegendomen enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Av samtliga dessa egnahemslägenheter äro för närvarande alla, med undantag av sex, därav en bebyggd, försålda.

Som byggnadsverksamheten inom samhället fortfarande vore synnerligen livlig hava uppskattningsmännen vid den under 1924 förrättade värderingen föreslagit, att ytterligare 10 obebyggda tomtområden borde avsöndras och försäljas från egendomen, samtliga belägna å hemskiftet.

Vid uppgörandet av nämnda förslag till nya tomtavsöndringar från egendomen hava uppskattningsmännen, i likhet med vid föregående förrättning, använt sig av över samhället upprättad stadsplanekarta och i huvudsaklig överensstämmelse med å denna karta uppgjort förslag till tomtindelning utlagt de nya, till avsöndring föreslagna tomtområdena, vilka samtliga, för att ej mer än nödigt försvåra och tillspillogiva en blivande kronoarrendators jordbruksskifte, förlagts i ytterkanterna av stadsplanen.

De tio nya av uppskattningsmännen föreslagna tomtområdena skulle, jämlikt 9 punkten i kungörelsen den 17 oktober 1913, utbjudas och försäljas med nedanstående arealer och till följande värden:

Nummer å Sandbergs karta	Ägofigur å kartan	Areal hektar	Saluvärde kronor
1	av 125, av 127	0.1010	1,010
2	av 128, av 129, av 130	0.1020	620
3	av 128	0.1410	850
4	av 128	0.1305	790
5	av 128	0.1255	760
6	av 127, av 128	0.1425	860
7	av 22, av 23, av 24	0.1400	930
8	av 22, av 23, av 24	0.1090	730
9	av 23, av 24	0.1330	910
10	av 8, av 11, av 12	0.2030	820.

Återstående delen av egendomen skulle ånyo utarrrenderas.

Länsstyrelsen och *domänstyrelsen* hava tillstyrkt förevarande förslag.

Byggnadsstyrelsen, som jämväl hörts i ärendet, har framhållit angelägenheten av att bebyggandet komme att ske på ett ur såväl utseende- som sundhets- och eldsäkerhetssynpunkt tillfredsställande sätt; synnerligen önskvärt vore, att samhället ginge i författning om att den 1914 uppgjorda stadsplanen över samhället måtte bliva i vederbörlig ordning underställd Kungl. Maj:ts prövning. Enligt byggnadsstyrelsens mening borde i förväntan på en sådan fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser vid nu föreliggande försäljning uppställas följande särskilda villkor med avseende å tomtmarkens användning och ytterligare bebyggande:

att byggnads avstånd från till tomt angränsande vägs mittlinje ej finge understiga 9 meter;

att huvudbyggnad icke finge uppföras närmare grannes tomtgräns än 6 meter;
att uthus, för den händelse det icke sammanbygges med liknande hus i grannes tomtgräns, icke finge uppföras närmare nämnda tomtgräns än 3 meter;
att huvudbyggnad icke finge uppföras till större höjd än 7.5 meter och icke innehålla mer än 2 våningar;
att uthus icke finge uppföras till större höjd än 3 meter; samt
att tomt icke finge användas till industriella anläggningar eller till upplag.

Jag tillstyrker en fortsatt upplåtelse av byggnadstomter från ifrågavarande, intill Tollarps stationssamhälle belägna egendom i den utsträckning, uppskattningsmännen föreslagit, och under de närmare villkor beträffande tomternas bebyggelse, som angivits av byggnadsstyrelsen. *Departementschefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande tio lägenheter må med av uppskattningsmännen angivna områden från kronoegendomen $^1/_2$ mantal Tollarp nr 5 och 8 i Västra Vrams socken av Kristianstads län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under iakttagande av förut berörda av byggnadsstyrelsen föreslagna särskilda villkor.

6:o.

Kronoegendomen $^1/_4$ mantal Kroken nr 1 i Riseberga socken av Kristianstads län är till den 14 mars 1926 utarrenderad mot ett årligt arrende av 608 kronor. [6.] *Kroken nr 1 i Kristianstads län.*

Under 1923 har hållits uppskattningsförrättning å egendomen. Av instrumentet över förrättningen med därtill hörande handlingar, däribland en 1902 över egendomen av E. Mebius upprättad och av distriktslantmätaren J. Grenholm 1923 kopierad och kompletterad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande:

Egendomen, förlagd i ett skifte, är belägen 1.5 kilometer från Hylstofta station å Hässleholm—Hälsingborgs järnväg och omfattar en areal av 143.9630 hektar, därav 16.8170 hektar tomt, åker och trädgård, 13.5670 hektar ängs- och odlingsmark, 110.3520 hektar skogsmark och 3.2270 hektar impediment.

Av skogsskiftet brukas ägofigurerna nr 166—186 å kartan av N. Malm, som äger å området uppförda byggnader.

Egendomens åkerjord, bestående av dels sandblandad mylla, dels moss- och dyjord, är av mycket dålig beskaffenhet och i behov av avdikning.

Skogsmarken å egendomen är i sin helhet beväxt, delvis med avverkningsbar bokskog.

Egendomens åbyggnader tarva betydande ombyggnad.

Med hänsyn dels härtill, dels till de kostnader, som vid egendomens bibehållande av kronan måste nedläggas för nödig avdikning och röjning å egendomen, hava uppskattningsmännen föreslagit, att inägojorden med tillägg av en mindre del av skogsmarken skulle efter uppdelning i två lotter, den ena omfattande huvudgården, försäljas till egnahem.

Återstående skogsmark med därå varande lägenhet hava uppskattningsmännen i enlighet med vederbörande revirförvaltares förslag ansett böra avsättas till kronopark.

Lotterna, som å kartan utmärkts med röda gränslinjer. hava med nedan angivna arealer åsatts följande saluvärden:

Litt. å kartan	Areal hektar					Saluvärde i avrundat krontal			
	tomt och åker	äng	skogsmark	impediment	Summa	markvärde	byggnadsvärde	skogsvärde	Summa
B. Huvudgården, bebyggd	6.8850	7.8680	12.4940	0.8740	28.1210	5,256	3,300	3,766	12,322
C. Obebyggd	8.9650	3.5060	17.5030	0.7190	30.6930	5,684	—	3,925	9,609

Länsstyrelsen har tillstyrkt bifall till uppskattningsmännens dispositionsförslag.

Överjägmästaren i södra distriktet, i ärendet hörd, har icke haft något att däremot erinra.

Domänstyrelsen har framhållit, att, enligt vad av ett från vederbörande domänintendent införskaffat yttrande framginge, nybyggnader, röjnings- och dikningsarbeten å egendomen erfordrades till ett beräknat sammanlagt belopp av 10,500 kronor. Då under sådana förhållanden egendomen, som vid verkställd värdering uppskattats till ett arrendevärde av 640 kronor, under en lång följd av år icke kunde komma att lämna statsverket någon nettoinkomst, ansåge sig styrelsen jämväl böra biträda det dispositionsförslag, som av uppskattningsmännen framlagts. Enär uppskattningsmännen hemställt, att egendomen måtte ägostyckas, hade från lantmäteristyrelsen införskaffats utlåtande att hinder för ägostyckning icke förelåge.

Domänstyrelsen har meddelat, att styrelsen gått i författning om egendomens skötsel till den 14 mars 1927.

Departementschefen. Även jag tillstyrker, att inägojorden å ifrågavarande egendom jämte en mindre del av skogsmarken på sätt uppskattningsmännen föreslagit uppdelas i två lotter samt försäljes enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> att, sedan kronoegendomen $^1/_4$ mantal Kroken nr 1 i Riseberga socken av Kristianstads län blivit genom ägostyckning i enlighet med uppskattningsmännens förslag delad i tre lotter, de med litt. B och C betecknade lotterna må var för sig med ovan angivna områden upplåtas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

7:o.

[7.] *Oppmanna nr 15 i Kristianstads län.*

Den i Oppmanna socken av Kristianstads län belägna lägenheten Oppmanna nr 15 har tidigare varit anslagen till rusthållet nr 1 av Kristianstads skvadron och Skånska dragonregementet. Efter av kammaradvokatfiskalsämbetet till häradsrätten i orten instämd talan avstods lägenheten av rusthållarna, enligt den 26 maj 1922 lämnat medgivande, till Kungl. Maj:ts och kronans fria disposition. Genom beslut den 21 augusti 1924 förordnade Kungl. Maj:t, att lägenheten från och med den 27 maj 1922 skulle stå under domänstyrelsens förvaltning. Lägenheten är utarrenderad till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 20 kronor.

Under 1924 har å lägenheten hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med därtill hörande handlingar, däribland en av överlantmätaren Ernst A. Clausén från 1923 års ägostyckningskarta över $^1/_2$ mantal Oppmanna nr 10 år 1924 kopierad karta över lägenheten, inhämtas bland annat följande.

Lägenheten, som är belägen i centrum av Oppmanna kyrkoby, innefattar en areal av 0.1980 hektar.

I sydost angränsas lägenheten av ett arbetaren Axel Asp tillhörigt, bebyggt tomtområde. Det av Asp uppförda boningshuset har emellertid, enligt vad som utrönts, kommit att överskjuta rågången och delvis blivit liggande på lägenhetens mark.

Å nordvästra delen av lägenheten har Oppmanna kommun uppfört sprut-hus och likvagnsbod samt anlagt en större vattenbassäng att användas vid eldsvådor och för tvätt.

Såväl Asp som kommunen hava hos uppskattningsmännen anhållit få friköpa de delar av lägenheten, å vilka dem tillhöriga byggnader äro belägna.

Uppskattningsmännen hava förordat en delning av lägenheten i enlighet med ett av distriktslantmätaren Gunnar Frigell uppgjort och å Clauséns karta inlagt förslag samt hemställt, att lägenhetens nordvästra del, ägofiguren nr 2 å kartan och omfattande 0.1480 hektar, skulle försäljas till Oppmanna kommun och dess sydöstra del, utgörande ägofiguren nr 1 å kartan och omfattande en areal av 0.0500 hektar, skulle upplåtas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembudsrätt för Asp.

Saluvärdena hava beräknats för den till försäljning åt Oppmanna kommun avsedda delen till 450 kronor och för den lott, som skulle hembjudas Asp, till 150 kronor.

Länsstyrelsen har tillstyrkt uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har biträtt försäljningsförslaget och därvid tillika meddelat, att styrelsen trätt i författning om lägenhetens skötsel till den 14 mars 1927.

Kammarkollegium har i infordrat utlåtande den 1 oktober 1925 — i anledning av i ärendet uppkommen tvekan i fråga om lägenhetens rätta jordeboksbeteckning — meddelat, att den till försäljning ifrågasatta lägenheten utgjordes av kronolägenheten Oppmanna nr 15.

Departementschefen.

Även jag biträder försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan lägenheten Oppmanna nr 15 i Oppmanna socken av Kristianstads län blivit på sätt å den i ärendet företedda kartan angivits delad i två lotter, desamma må försäljas

den med ägofiguren nr 1 betecknade lotten om 0.0500 hektar i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och med hembudsrätt för Axel Asp, samt

den med ägofiguren nr 2 betecknade lotten om 0.1480 hektar till Oppmanna kommun mot en köpeskilling av 450 kronor att kontant till länsstyrelsen i Kristianstads län vid tillträdet erläggas och under villkor i övrigt att kommunen vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

8:o.

[8.] *Härslöv nr 3 i Malmöhus län.*

Det enligt kammarkollegiets och statskontorets skrivelse den 29 februari 1924 från den 14 mars 1924 till statsverket indragna landsfiskalsbostället 11/16 mantal krono Härslöv nr 3 i Härslövs socken av Malmöhus län är utarrenderat till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 2,650 kronor.

Under 1924 har å egendomen hållits arrendeuppskattning. Av instrumentet över berörda förrättning jämte därtill hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Ludvig Engzell 1924 upprättad karta över egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 9 kilometer från Landskrona stad och 4 kilometer från Vadensjö järnvägsstation, innehåller, förutom inom området befintliga samfällda vägar om 0.4990 hektar, en areal av 35.2410 hektar, varav 34.1880 hektar tomter, åker och dylikt samt 1.0530 hektar ängs- och odlingsmark. Enligt av lantmätaren Engzell lämnade uppgifter omförmäles i handlingarna till enskiftet över Härslövs by en grustäkt om 18 kappland, som av bydelägarna samfällt skulle inhägnas efter hemmantal. Jämlikt åtskilliga bydelägares meddelanden skulle grustäkten vara belägen inom egendomens gränser, men hava några exakta uppgifter ur tillgängligt kartmaterial eller annars härutinnan ej stått att vinna.

Uppskattningsmännen hava i anledning av gjorda ansökningar föreslagit upplåtelse av följande å förberörda karta närmare angivna lägenheter, nämligen

Ägo-figur	Areal		Lägenhetsinnehavare	À pris pr kvm.	Salupris
	ar	kvm.		öre	kronor
13	—	40	Härslövs Mejeriförening u. p. a. ...	100	40.—
15	5	87	Hilda Anderberg.....	60	352.20
14	10	40	Olof Lindkvist	80	1,129.—
16	4	95		60	
17	5	43	Johan Johansson	60	325.80
18	1	86	Anna Nilsson	50	93.—
19	5	45	Hans Svensson	50	272.50
20	13	93	Nils Lundgren.....	60	835.80
21	4	71	Conrad Månsson	60	282.60

Härslövs Mejeriförening u. p. a. bör, enligt uppskattningsmännens förmenande, kontant gälda köpeskillingen vid sitt tillträde av lägenheten, varemot innehavarna av övriga lägenheter, vilka samtliga äro bebyggda med innehavarna tillhöriga hus, böra berättigas att, om de så önska, erlägga betalningen under tioårig amorteringstid. Då ägofigur nr 19 saknar annan utfartsväg än en två meter bred gångväg över ägofigur nr 18 längs med södra sidan av denna lägenhets boningshus, bör ägofigur nr 18 säljas med förbehåll om berörda gångvägs bibehållande som utfart åt ägaren av ägofigur nr 19.

Såvitt kunnat utrönas beröras de till försäljning föreslagna områden ej av förenämnda för samfält behov avsatta grustag.

I övrigt hava några ansökningar om förvärv av egnahemslägenheter från kronoegendomen ej gjorts och hava uppskattningsmännen icke funnit någon ytterligare del av egendomen därtill lämplig.

Länsstyrelsen och *domänstyrelsen* hava icke haft något att erinra mot försäljningen till Härslövs Mejeriförening och ej heller mot de till upplåtelse till egna hem avsedda områdena annat än att saluvärdena för områdena borde jämkas till avrundade belopp och bestämmas till respektive 350, 1,130, 325, 95, 270, 835 och 280 kronor. Domänstyrelsen har vidare meddelat, att styrelsen i avvaktan på Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut ombesörjt egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1927.

Departementschefen.

Under erinran att vid upplåtelse av ovannämnda egnahemslägenheter enligt 1913 års grunder vederbörande lägenhetsinnehavare torde vara berättigad till hembud till innehavande tomt och då av länsstyrelsen från distriktslantmätare och landsfiskal infordrade yttranden synas bestyrka, att de till försäljning föreslagna områdena icke beröra förutnämnda grustag, tillstyrker jag förevarande förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från kronoegendomen $^{11}/_{16}$ mantal Härslöv nr 3 i Härslövs socken av Malmöhus län må frånskiljas och försäljas

dels det å ovanberörda karta med ägofiguren nr 13 utmärkta området om 40 kvadratmeter till Härslövs Mejeriförening u. p. a. mot en köpeskilling av 40 kronor samt under villkor i övrigt

att köpeskillingen vid tillträdet kontant erlägges till länsstyrelsen i Malmöhus län, och

att köparen ensam vidkännes alla med områdets avskiljande, lagfart å fånget samt andra med köpet förenade utgifter;

dels ock vart för sig övriga sju å kartan med ägofigurerna nr 15, 14+16, 17, 18, 19, 20 och 21 betecknade tomtområden enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för innehavare av ägofigur nr 18 att till begagnande såsom utfartsväg för köpare av ägofigur nr 19 upplåta den i ägofigur nr 18 ingående, såsom väg nyttjade mark.

9:o.

[9.] *Bärby nr 1 Nedergården i Göteborgs och Bohus län.*

Kronoegendomen 1 mantal Bärby nr 1 Nedergården i Säve socken av Göteborgs och Bohus län är till den 14 mars 1927 utarrenderad mot ett årligt arrende av 5,300 kronor.

Under 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av A. A. Rönnbäck 1903 över egendomen upprättad karta jämte beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Å egendomen, vilken är belägen 0.2 mil från Säve järnvägsstation och 1.4 mil från Göteborg samt har en areal av 75.0430 hektar, finnes en lägenhet, Vasen. Densamma omfattar 0.7180 hektar, därav 0.5730 hektar åker, 0.0440 hektar äng och 0.1010 hektar avrösningsjord, samt är bebyggd med nuvarande brukaren Hjalmar Karlsson tillhöriga hus. Karlsson har hos uppskattningsmännen gjort framställning att få till eget hem förvärva lägenheten. Uppskattningsmännen hava förordat lägenhetens försäljning till åsatt saluvärde av 415 kronor, medan återstoden av egendomen alltjämt borde utarrenderas.

Länsstyrelsen och *domänstyrelsen* hava icke haft något att erinra emot uppskattningsmännens förslag.

Departementschefen.

Med tillstyrkande av förslaget om lägenheten Vasens försäljning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Vasen må med ovan angivet område från kronoegendomen 1 mantal Bärby nr 1 Nedergården i Säve socken av Göteborgs och Bohus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

10:o.

[10.] *Lyse nr 1 Övre i Göteborgs och Bohus län.*

I proposition den 18 mars 1921 nr 233, punkt 5:o, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva att, sedan kronoegendomen $^3/_4$ mantal Lyse nr 1 Övre i Lyse socken av Göteborgs och Bohus län blivit i huvudsaklig överensstämmelse med ett av vederbörande uppskattningsmän avgivet i propositionen närmare angivet förslag fördelad i tolv lotter, av vilka en skulle utgöras av hemskiftet eller huvudgården tillika med egendomen till äventyrs tillhörande andelar i holmar och myrar, övriga elva lotter måtte var för sig med i propositionen angivna områden försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt till väg i enlighet med vad uppskattningsmännen föreslagit.

Propositionen bifölls av riksdagen, varom domänstyrelsen meddelades underrättelse i brev den 3 juni 1921.

Med överlämnande av ärendet tillhörande handlingar, däribland ett av distriktslantmätaren Frey Hoffner år 1924 upprättat utdrag av karta över ifrågavarande kronoegendom, har domänstyrelsen i skrivelse den 9 oktober 1925 anfört bland annat följande.

Domänstyrelsen hade genom länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län låtit föranstalta om ägostyckning av egendomen. Under åren 1921 och 1922 verkställdes styckningen. Därefter insändes handlingarna och karta till Tunge, Stångenäs, Sörbygdens och Sotenäs häraders ägodelningsrätt för vederbörlig fastställelse.

I avvaktan på ägodelningsrättens beslut förelades vederbörande lägenhetsinnehavare av länsstyrelsen att inkomma med förklaring, huruvida de önskade förvärva äganderätten till respektive lägenheter, och meddelade samtliga brukare att de till åsatta priser och till de i övrigt föreslagna villkor önskade förvärva lägenheterna.

Emellertid utröntes vid en av ägodelningsrätten anbefalld, av överlantmätaren i Göteborgs och Bohus län verkställd granskning av de till rätten ingivna ägostyckningshandlingarna jämte karta, att egendomens markområde icke blivit i samma handlingar fullständigt redovisat. Förutom i nämnda karta med beskrivning upptaget markinnehav vore nämligen till egendomens ägor att hänföra jämväl fyra torvmosseskiften, två i Svartekullsmyren och ett i vardera av Ormstads- och Lerklevsmyrarna. Dessutom anmärktes, att uppgift i styckningsbeskrivningen saknades om, att egendomen gemensamt med hemmanet Lyse Nedre ägde i Saltsjön belägna holmarna Saltön, Saltholmen, Slättholmarna, Märrekullen och Fockskär.

Då samtliga dessa områden skulle tilläggas den vid ägostyckningen utlagda huvudgårdslotten och denna således erhålla för många skiften, prövade ägodelningsrätten lagligt att med undanröjande av de i ärendet fattade beslut och vidtagna åtgärder förklara ägostyckningen på sätt skett icke kunna äga rum.

Över ägodelningsrättens beslut hade domänstyrelsen icke funnit skäl anföra besvär, helst jägmästaren i Uddevalla revir strax efter ägostyckningsförrättningens avslutande i skrivelse till styrelsen framställt vissa erinringar rörande gränsbestämningarna för ett par av de vid ägostyckningen utlagda lotterna.

Styrelsen hade i stället i skrivelse den 11 januari 1924 till länsstyrelsen anhållit om vidtagande av erforderliga åtgärder för uppgörande av nytt förslag till egendomens delning, vid vilket förslag nödig hänsyn borde tagas till de av jägmästaren gjorda erinringarna.

Styrelsen överlämnade i samband därmed för att tagas i beaktande vid upprättande av det nya delningsförslaget en till styrelsen ingiven ansökning från Nikander Hansson om friköp av det av honom brukade, egendomen tillhörande torvmosseskiftet Lerklevsmyren. Därjämte föranstaltade styrelsen om egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1926.

Vederbörande uppskattningsmän sammanträdde den 8 september 1924 å egendomen för uppgörande av anbefallt förnyat förslag till densammas delning. Vid sammanträdet närvoro, förutom jägmästaren i Uddevalla revir och distriktslantmätaren Frey Hoffner, samtliga lägenhetsinnehavare å egendomen efter kallelse.

Nytt förslag till egendomens uppdelning hade till sammanträdet utarbetats och inlagts å karta av distriktslantmätaren Hoffner.

Enligt nämnda förslag skulle egendomen liksom förut uppdelas i tolv lotter, å kartan betecknade med litt. A—M. Av dessa lotter utgjorde litt. A huvudgården, övriga lotter motsvarade i huvudsak de i det av uppskattningsmännen år 1919 uppgjorda, av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända förslaget angivna försäljningslotterna, dock med mindre förändringar i avseende å gränser till två av försäljningslotterna nämligen lotterna Skalhamn litt. B och Kärnskogen 1 litt. K, vilka ändringar påkallats i de av jägmästaren i Uddevalla revir framförda erinringarna.

Sistberörda två lotter skulle enligt förslaget omfatta Skalhamn litt. B en areal av 5.3050 hektar, därav 1.2630 hektar tomt och åker, 0.6080 hektar äng och 3.4340 hektar avrösningsjord, samt Kärnskogen 1 litt. K 2.1530 hektar, därav 1.2850 hektar åker och tomt, 0.0560 hektar äng och 0.8120 hektar avrösningsjord.

Övriga i det nya uppdelningsförslaget angivna försäljningslotters gränser överensstämde med gränserna för motsvarande lotter i uppskattningsmännens förslag av år 1919. Vad lotternas areal anginge hade vid berörda, av överlantmätaren verkställda granskning densamma befunnits rätteligen utgöra å lotten Blöta nr 2 litt. F 0.4050 hektar i stället för tidigare beräknade 0.4080 hektar och å Blöta nr 3 litt. G 3.52 hektar i stället för 3.5620 hektar.

Det av distriktlantmätaren Hoffner framlagda nya delningsförslaget biträddes av uppskattningsmännen. Då emellertid två av de däri omförmälda försäljningslotter såsom ovan nämnts fått vidkännas minskning i markområden, funne uppskattningsmännen nödigt att ifråga om dessa båda lotter, Skalhamn litt. B och Kärnskogen 1 litt. K, åsätta nya saluvärden, vilka bestämdes för den förra lotten till 1,825 kronor i stället för förut angivna 1,905 kronor och för den senare lotten till 1,065 kronor i stället för förut angivna 1,090 kronor. Någon ändring i saluvärdena för lotterna Blöta nr 2 litt. F och Blöta nr 3 litt. G ansåges icke erforderlig.

Uppskattningsmännen ansåge emellertid det vara för statsverket ämpligast, att utöver de i ovannämnda uppdelningsförslag angivna försäljningslotter jämväl de egendomen tillhörande skiftena Lerklevsmyren och Ormdalsmyren avyttrades.

Det förstnämnda av dessa båda skiften med en areal av 0.7345 hektar och med ett uppskattat saluvärde av 175 kronor vore beläget inom utmarken till hemmanet Lyse Nedre och brukades av Nikander Hansson, innehavare av en å sistnämnda hemman befintlig, till torvmosseskiftet omedelbart gränsande lägenhet.

Det senare skiftet, jämväl beläget inom nyssnämnda hemmans utmark, omfattade en areal av 0.1677 hektar med ett saluvärde av 25 kronor samt brukades av innehavaren av lägenheten Kärnskogen 2 litt. L August Ek.

Det av uppskattningsmännen sålunda avgivna förslag har domänstyrelsen funnit sig böra till alla delar biträda, därvid styrelsen hemställt, att skiftet Lerklevsmyren skulle hembjudas Nikander Hansson och Ormdalsmyren August Ek.

För vinnande av upplysning, huruvida en å detta förslag grundad ägostyckning vore av beskaffenhet att kunna vinna vederbörlig fastställelse, har domänstyrelsen införskaffat utlåtande av lantmäteristyrelsen, som meddelat, att hinder för fastställelse av ägostyckningen icke föreläge, därest vid densamma nyssberörda mosskiften utlades som särskilda ägolotter.

Då riksdagen förut fattat beslut rörande försäljning av ovan omnämnda elva lotter från egendomen och det nu senast upprättade förslaget allenast innebär mindre jämkningar i vissa av dessa lotters ägogränser, torde förslaget i denna del icke behöva ånyo underställas riksdagens prövning. Däremot bör förslaget i vad det avser försäljning av jämväl skiftena Lerklevsmyren och Ormdalsmyren nu underställas riksdagens prövning. Jag biträder därvid uppskattningsmännens, av domänstyrelsen förordade förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

> att skiftena Lerklevsmyren och Ormdalsmyren må vart för sig med ovan angivna områden frånsäljas kronoegendomen $^{3}/_{4}$ mantal Lyse nr 1 Övre i Lyse socken av Göteborgs och Bohus län enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt till hembud å Lerklevsmyren för Nikander Hansson och å Ormdalsmyren för August Ek.

11:o.

Kronoegendomen $^{5}/_{8}$ mantal Hjältorp nr 1 Västergården i Fritsla socken av Älvsborgs län är till den 14 mars 1927 utarrenderad mot en årlig avgäld av 980 kronor. [11.] *Hjältorp nr 1 i Älvsborgs län.*

Under 1923 har hållits uppskattningsförrättning å egendomen. Av instrumentet häröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en över en del av ägorna 1902 av C. G. Taube upprättad och 1923 av distriktslantmätaren H. Fröberg kopierad och kompletterad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 2 kilometer från Fritsla station på Varberg—Borås järnväg, innehåller en areal av 161.011 hektar, därav 29.637 hektar inrösningsjord, 129.819 hektar avrösningsjord och 1.555 hektar impediment.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1918 försåldes från berörda ägoareal i samband med avyttrandet av den egendomen tillhörande vattenrätten

i Häggån ett område om 1.161 hektar såsom utmål, och utfärdades den 11 oktober 1918 av domänstyrelsen köpebrev å området.

Å egendomens inägojord finnas tvenne mindre, omedelbart till varandra gränsande lägenheter, den ena brukad av A. Rydberg och den andra av Gust. Vingård. Brukarna hava å respektive lägenheter uppfört egna boningshus, sinsemellan sammanbyggda, ävensom nödiga uthus. Därjämte har å inägojorden, strax intill gamla kvarnbyggnaden, å ägofiguren nr 25 å ovanberörda karta, Johan Andersson uppfört en mindre stugubyggnad.

Å skogsmarken finnes lägenheten Knistersberg, brukad av Gust. Johansson.

Rydberg, Vingård och Andersson hava förklarat sig önska förvärva till egnahemslägenheter de av dem brukade områdena med tillägg av någon mindre areal. Dessutom hava åtskilliga andra personer hos uppskattningsmännen anmält sig till förvärv av områden å egendomen ifråga.

Under framhållande av att egendomen såsom belägen intill Fritsla järnvägsstation och fabrikssamhälle lämpligen borde så småningom uppstyckas i tomter och i sin helhet försäljas, hava uppskattningsmännen föreslagit, att för närvarande följande å en av lantmätaren Fröberg uppgjord, handlingarna närsluten kartskiss närmare angivna lotter borde till egnahemslägenheter upplåtas, nämligen

Lotternas nummer	Innehavare	Areal kvm.	Saluvärde kronor	Lotternas nummer	Innehavare	Areal kvm.	Saluvärde kronor
1	J. Andersson	1,500	600	10		1,800	750
2		1,200	550	11		1,000	450
3		1,500	650	12		1,000	400
4		1,750	750	13		1,050	400
5		1,200	550	14		1,050	450
6		1,450	650	15		1,000	400
7		2,450	850	16		1,070	400
8		1,700	750	17	A. Rydberg	1,800	700
9		1,950	800	18	Gust. Vingård	2,750	800

Av tomterna äro nr 2—16 obebyggda. Tomterna nr 1, 17 och 18 motsvara de av lägenhetsinnehavarna Andersson, Rydberg och Vingård brukade och bebyggda områdena med tillägg av ytterligare mark.

Domänstyrelsen — liksom *överjägmästaren* — har lämnat uppskattningsmännens förslag utan erinran.

Byggnadsstyrelsen, som hörts i ärendet, har låtit omarbeta ovannämnda dispositionsplan, vilken i samband därmed utvidgats att omfatta i första hand kronoegendomens södra hälft, som är mindre användbar för jordbruksändamål, varjämte planen jämväl innefattar en utredning, huru den nordliga delen av egendomen lämpligen bör kunna utnyttjas. I den sålunda omarbetade dispositionsplanen hava de till försäljning föreslagna tomtplatserna nr 1—18 givits samma storlek och såvitt möjligt motsvarande och likvärdigt läge som å den av distriktslantmätaren Fröberg upprättade kartskissen. Endast två tomtplatser hava ändrats till sin areal, nämligen nr 1, som icke ansetts kunna göras större än 820 kvadratmeter i stället för 1,500 kvadratmeter, samt nr 12, som ökats från 1,000 till 1,200 kvadratmeter. Efter de för motsvarande två tomter å distriktslantmätaren Fröbergs kartskiss av domänstyrelsen beräknade grundpris — därest dessa godtagas —

skulle tomterna med den sålunda förändrade arealen betinga ett försäljningspris av 328 kronor, respektive 480 kronor.

Beträffande den sålunda omarbetade dispositionsplanen anför byggnadsstyrelsen bland annat.

Med hänsyn till det i byggnadsstyrelsens dispositionsplan intagna områdets omfång samt för att säkerställa den föreslagna dispositionen hade det synts byggnadsstyrelsen önskvärt, att, därest Kungl. Maj:t och riksdagen skulle finna lämpligt besluta, att tomtförsäljning inom området skulle ske i anslutning till den av byggnadsstyrelsen uppgjorda utvidgade planen, densamma fastställdes såsom stadsplan för området.

Styrelsen hade på grund härav kompletterat förslaget med beskrivning jämte förslag till särskilda byggnadsbestämmelser. Något hinder förefunnes emellertid icke för att den nu till en början föreslagna försäljningen av aderton tomtplatser skedde oberoende av stadsplans fastställelse för området, men ansåge byggnadsstyrelsen, att vid försäljningen av nämnda tomter i köpekontrakten borde intagas bestämmelser i enlighet med de av byggnadsstyrelsen föreslagna byggnadsbestämmelserna jämte föreskrift, att ritningar till de byggnader, som vore avsedda att uppföras å tomterna i fråga, skulle underställas domänstyrelsens prövning och godkännande.

Den av byggnadsstyrelsen utarbetade dispositionsplanen med tillhörande beskrivning och byggnadsbestämmelser hade av byggnadsstyrelsen underställts domänstyrelsens prövning, och hade domänstyrelsen med anledning härav meddelat, att nämnda ämbetsverk icke hade något att erinra mot den sålunda föreliggande planen.

De av domänstyrelsen angivna försäljningsprisen vore beräknade efter grundpriser, som enligt byggnadsstyrelsens mening möjligen kunde anses vara något för låga, men då det förutsattes, att köparna av nu till försäljning ifrågasatta tomtplatser själva skulle bekosta erforderliga väganläggningar, ansåge byggnadsstyrelsen de föreslagna försäljningsprisen kunna godtagas. Därest fortsatt tomtförsäljning komme till stånd, borde grundprisen dock något höjas för täckande av kostnaderna för byggnadskontroll m. m.

De av byggnadsstyrelsen föreslagna byggnadsbestämmelserna äro:

endast ett boningshus får uppföras å varje tomt,

högst en femtedel av tomtens yta får bebyggas,

huvudbyggnad får icke uppföras till större höjd än 7 $^1/_2$ meter och icke innehålla mer än två våningar jämte till en tredjedel inredd vind samt får icke läggas närmare grannes tomtgräns än 6 meter,

källare räknas som våning om närmast övervarande bjälklags golv är beläget högre än 1 $^1/_2$ meter över angränsande markens medelhöjd,

uthus, trädgårdspaviljonger eller liknande byggnader få ej uppföras till större höjd än 3 $^1/_2$ meter,

byggnad får icke uppföras eller inredas för fabriks eller industriändamål, som icke är hänförligt till hantverk.

Länsstyrelsen, som ansett byggnadsstyrelsens plan på ett lyckligt sätt tillvarataga möjligheterna för områdets lämpliga och prydliga bebyggande, har dock i fråga om den av styrelsen föreslagna skyldigheten för köpare att underställa ritningarna till blivande byggnader domänstyrelsens granskning och godkännande anslutit sig till ett av vederbörande domänintendent

gjort uttalande att en dylik föreskrift visserligen skulle bidraga till samhällets ändamålsenliga utveckling i byggnadsavseende men å andra sidan medföra risk för att allmänheten föredroge att som hittills köpa tomtmark av enskilda jordägare.

Departementschefen. Förevarande förslag innebär, att en mindre del av ovannämnda intill Fritsla fabrikssamhälle belägna kronoegendom skulle styckas till egnahemslägenheter, medan återstoden tillsvidare skulle såsom hittills utarrenderas för jordbruksändamål. Jag tillstyrker till genomförande den av uppskattningsmännen framlagda styckningsplanen, dock med de ändringar, som av byggnadsstyrelsen föreslagits i fråga om vissa enskilda lotters omfång och läge samt därav följande ändrade salupris. I avseende å de beräknade saluvärdena är att märka, att blivande köpare förutsättas skola själva bekosta erforderliga väganläggningar.

Att, på sätt byggnadsstyrelsen ifrågasatt, redan för närvarande fastställa stadsplan för vissa delar av egendomen synes mig icke erforderligt. Därest med hänsyn till samhällets fortskridande utveckling åtgärder i dylik riktning framdeles skulle visa sig behövliga, torde ankomma på vederbörande myndigheter att härom framställa förslag. Då det likvisst måste anses önskvärt att en i möjligaste mån lämplig bebyggelse inom det nu till upplåtelse föreslagna området kan främjas, torde vid blivande försäljning av tomter böra i köpekontrakten intagas vissa reglerande föreskrifter beträffande tomts bebyggande. Att därvidlag jämväl uppställa fordran på byggnadsritningars godkännande av domänstyrelsen anser jag dock, i likhet med länsstyrelsen, icke lämpligt.

Då det emellertid torde vara önskvärt, att de byggnadsbestämmelser, som vid försäljning från kronoegendomar av tomter å områden, för vilka stadsplan icke blivit fastställd, bliva i möjligaste mån likartade, har jag efter samråd med byggnadsstyrelsen vidtagit vissa jämkningar i nämnda styrelses förut berörda förslag härutinnan. De bestämmelser, som jag sålunda föreslår i huvudsak böra tillämpas, äro

att byggnads avstånd från tomt till angränsande vägs mittlinje ej må understiga 9 meter;

att huvudbyggnad icke må uppföras närmare grannes tomtgräns än 6 meter;

att huvudbyggnad icke må uppföras till större höjd än 7.5 meter och icke innehålla mera än 2 våningar;

att uthus, för den händelse det icke sammanbygges med liknande hus i grannes tomtgräns, icke må uppföras närmare nämnda tomtgräns än 3 meter;

att uthus icke må uppföras till större höjd än 3 meter; samt

att tomt icke må användas till industriella anläggningar eller till upplag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovanberörda lotter nr 1—18 av kronoegendomen $^5/_8$ mantal Hjältorp nr 1 Västergården i Fritsla socken av Älvsborgs län må med av uppskattningsmännen föreslaget samt beträffande lotterna nr 1 och 12 av byggnadsstyrelsen jämkat område var för sig försäljas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under iakttagande av de ovan av mig föreslagna bestämmelser beträffande tomts användning och bebyggande.

12:o.

[12.] *Sjöbacka nr 1 å kronoparken Säby i Älvsborgs län.*

Efter i Kungl. Maj:ts brev den 23 november 1900 lämnat medgivande inköptes för bildande av kronopark det i Älvsborgs län, omkring 1 mil från Aspanäs station å Borås—Ulricehamns järnväg belägna säteriet Säby, omfattande följande hemmansdelar, nämligen 1 $^3/_8$ mantal Säby nr 1, $^1/_4$ mantal Ekenäs nr 1, $^3/_{16}$ mantal Norlycke nr 1, $^1/_4$ mantal Sjöslätt östra nr 1, $^1/_4$ mantal Skogsbo nr 1 och $^1/_2$ mantal Senered nr 1, samtliga i Södra Vings socken, $^1/_4$ mantal Sjöbacka nr 1 i Timmele socken och $^1/_2$ mantal Kälkared nr 1 i Brunns socken.

Förvaltningen av säteriet, såväl vad beträffar inägor som skog, omhänderhades alltifrån köpet intill den 14 mars 1909 av skogsstaten. Ifrån sistnämnda dag övertogs förvaltningen av vissa delar av ovan omförmälda hemmans inägoområden, däribland inägorna till $^1/_4$ mantal Sjöbacka, av domänstyrelsens lantbruksbyrå, som sedermera utarrenderat dessa områden gemensamt, senast för tiden till den 14 mars 1926 mot en årlig arrendeavgäld av 1,850 kronor.

Arrendelotten omfattar omkring 104.48 hektar, därav cirka 67.02 hektar åker och madodling, 1.11 hektar äng, 29.73 hektar betesmark samt återstoden impediment.

Under år 1921 har hållits uppskattningsförrättning för uppgörande av förslag till förnyad utarrendering av lotten i fråga, därvid föreslagits, att den i området ingående delen av hemmanet Sjöbacka skulle jämte övrig hemmanet tillhörande, under skogsstatens förvaltning stående mark försäljas.

Med skrivelse den 19 september 1925 har domänstyrelsen överlämnat instrumentet över berörda förrättning jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland utdrag av en år 1901 av Erik Janse över inägorna till kronoparken Säby upprättad karta, en år 1909 av vice kommissionslantmätaren Magne Augustin uppgjord beskrivning över delning av inägorna till kronoparken samt en år 1914 av extra lantmätaren Ivar E. Thomander upprättad beskrivning över alla ägorna till $^1/_4$ mantal Sjöbacka.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Hemmanet Sjöbacka, liggande inom Redvägs härad, är beläget öster om den i gränsen mellan detta och Ås härad befintliga Röstesjön samt norr om en från kronoparken år 1905 försåld del av hemmanet Kälkared.

Hemmanet, som enligt uppgift, hämtad ur beskrivning till den över Redvägs härad av rikets ekonomiska karteverk år 1892 upprättade kartan, innehåller en areal av 63.4 hektar, därav 15.2 hektar åker och tomt, 13.2 hektar äng, 28.9 hektar skogsmark och 6.1 hektar impediment, omfattar enligt uppskattningsinstrumentet, vars uppgift grundats på den av extra lantmätaren Thomander upprättade beskrivningen, en areal av 64.3370 hektar, därav 14.96 hektar åker och madodling, 7.79 hektar äng och gärdesbackar, 35.125 hektar skogs- och betesmark, 6·462 hektar impediment.

Hemmanet har av uppskattningsmännen åsatts ett saluvärde av i runt tal 23,000 kronor, därav för växande skog 11,222 kronor 58 öre. Arrendevärdet har beräknats till 550 kronor.

Uppskattningsmännens förslag om försäljning av hemmanet har biträtts av *länsstyrelsen* i Älvsborgs län samt *överjägmästaren* i Smålands distrikt, vilken senare i ett den 16 mars 1922 avgivet yttrande som motiv för försäljningen framhållit, att den hemmanet tillhörande, i kronoparken ingående obetydliga skogsmarken numera låge helt och hållet utom kronoparkens egentliga område, från vilket skogsmarken vore skild dels genom hemmanets inägoområde, dels genom Röstesjön och dels genom den försålda delen av hemmanet Kälkared. Därtill komme, att hemmanet i kameralt hänseende tillhörde annan socken än övriga delar av kronoparken.

Då tillförlitliga uppgifter i fråga om hemmanets areal och rågångar av ingivna handlingar emellertid icke kunnat ernås, har domänstyrelsen låtit föranstalta om hemmanets fullständiga uppmätning och kartläggning.

Med skrivelse den 22 juni 1925 har länsstyrelsen överlämnat handlingar och karta till berörda ägomätning, verkställd nämnda år av distriktslantmätaren Åke Lindahl.

Av nämnda handlingar, som jämväl bifogats domänstyrelsens skrivelse den 19 september 1925, framgår, att hemmanet Sjöbackas areal utgör 64.5600 hektar, därav 13.5390 hektar åker och tomt, 8.0510 hektar äng, 37.0090 hektar avrösningsjord och 5.9610 hektar impediment.

Med användandet av enahanda à-priser, som vid uppskattningstillfället begagnats, kommer saluvärdet å hemmanet vid sådant förhållande att något understiga det av uppskattningsmännen åsatta eller att utgöra i runt tal 22,565 kronor.

Då enligt *domänstyrelsens* uppfattning kronoparken Säby borde befrias från den tyngande förvaltningsdel, som hemmanet Sjöbacka tvivelsutan måste anses utgöra, funne sig styrelsen böra biträda den av uppskattningsmännen föreslagna försäljningen av hemmanet, och finge styrelsen, som föranstaltat om berörda hemmans särskilda utarrendering genom skogsförvaltningens försorg till den 14 mars 1927 hemställa, att det till kronoparken Säby hörande hemmanet $^1/_4$ mantal Sjöbacka nr 1 måtte vid offentlig auktion

till den högstbjudande försäljas under de i brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1927.

Även jag biträder försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

att det till kronoparken Säby hörande hemmanet Sjöbacka nr 1 i Timmele socken av Älvsborgs län må å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1927.

13:o.

[13.] *Forstena nr 1 litt. A och Forstena nr 1 litt. E samt Önan med Femtungan litt. E i Älvsborgs län.*

Kronoegendomen 1 $^{13}/_{20}$ mantal Forstena nr 1 litt. A och $^{1}/_{100}$ mantal Forstena nr 1 litt. E samt $^{1}/_{160}$ mantal Önan med Femtungan litt. E i Västra Tunhems socken av Älvsborgs län är utarrenderad till den 14 mars 1927 mot ett årligt arrende av 2,410 kronor.

År 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet över nämnda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren, greve C. G. Taube år 1924 kopierad och kompletterad karta över egendomen jämte beskrivning, inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen har en areal av 142.4620 hektar, därav 131.4820 hektar åker och tomter, 2.7380 hektar äng, 3.0150 hektar avrösningsjord och 5.2270 hektar impediment. I nämnda areal ingår icke en från huvudgården enligt Kungl. Maj:ts brev den 15 mars 1907 avsöndrad skolhustomt.

Vid huvudgården finnes en lägenhet, utgörande ett av domänstyrelsen enligt beslut den 29 augusti 1914 till gårdssnickaren August Jakobsson upplåtet område, varest Jakobsson erhållit tillstånd uppföra boningshus och uthus samt anlägga ett kålgårdsland.

Jakobsson har vid uppskattningsförrättningen anhållit att få friköpa sitt innehav. Likaledes har ansökning inkommit från Johan Nilsson, Kroken, att få inköpa ett tomtområde från huvudgården.

På grund av sålunda gjorda framställningar om tomtförvärv från huvudgården hava uppskattningsmännen föreslagit, att följande områden, vilka av uppskattningsmännen ansetts kunna frånskiljas huvudgården utan men för densamma, borde från huvudgården försäljas, nämligen

Beteckning i uppskattningsinstrumentet	Ägofigur å kartan	Areal hektar	Saluvärde kronor
Jakobssons tomt	av 400, av 401, 425	0.1270	630
Tomten nr 2	av 423, av 424	0.1240	620
Tomten nr 3	av 423, av 424	0.1240	620

Av dessa områden skulle, enligt uppskattningsmännens förslag, Jakobsson hembjudas sitt innehav samt egendomens nuvarande arrendator A. Larsson, som innehaft arrendet från år 1924 och ägde en å tomten nr 3 belägen statstuga, erhålla hembud å ifrågavarande tomtområde.

Överjägmästaren i Västra distriktet och *länsstyrelsen* hava icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens försäljningsförslag.

I skrivelse den 13 november 1925 har jämväl *domänstyrelsen* tillstyrkt uppskattningsmännens förslag till tomtförsäljning från huvudgården. Mot de tomtområdena åsatta saluvärdena har styrelsen icke haft något att erinra.

Departementschefen. Jag kan icke förorda uppskattningsmännens förslag i vad detsamma avser upplåtelse av ett tomtområde till egendomens nuvarande arrendator. I övrigt biträder jag samma förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de i omförmälda uppskattningsinstrument med Jakobssons tomt och tomt nr 2 betecknade lägenheter må med ovan angivna arealer från kronoegendomen 1 $^{13}/_{20}$ mantal Forstena nr 1 litt. A och $^{1}/_{100}$ mantal Forstena nr 1 litt. E samt $^{1}/_{160}$ mantal Önan med Femtungan litt. E i Västra Tunhems socken av Älvsborgs län var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

14:o.

[14.] *Skene Bockagård nr 8, i Älvsborgs län.* Genom Kungl. Maj:ts brev den 11 november 1910 bestämdes, att utmarksskiftet till kronoegendomen $^{1}/_{2}$ mantal Skene Bockagård nr 8 i Örby socken av Älvsborgs län skulle bibehållas i kronans ägo och förvaltas som kronopark men egendomen i övrigt försäljas att tillträdas den 14 mars 1912. Vid å egendomen verkställd ägostyckning åsattes utmarksskiftet $^{1}/_{16}$ mantal.

Hos domänstyrelsen har Anna Svenson, Vårkulla, Skene, anhållit att få köpa ett å nämnda kronopark beläget torp, Vårkulla, vilket av henne innehafts på arrende allt sedan den 14 mars 1912 vad beträffar tomtplatsen och en mindre åker om 0.05 hektar. Övrig åker, äng och odlingsmark vid Vårkulla är upplåten till samma person från och med den 14 mars 1925.

Åbyggnaderna å torpet tillhöra en sökandens broder.

Arrendeavgälden för båda arrendeområdena utgör sammanlagt 28 kronor.

Enligt av distriktlantmätaren Stig Svinhufvud 1924 upprättad karta med beskrivning omfattar lägenheten en sammanlagd areal av 3.197 hektar, varav 0.904 hektar åker, 0.992 hektar äng och odlingsmark, 1.142 hektar avrösningsjord samt 0.159 hektar impediment.

Lägenheten har av jägmästaren i Marks revir åsatts ett värde av 650 kronor.

Överjägmästaren i Västra distriktet har tillstyrkt försäljningen, enär lägenheten vore obehövlig för kronoparkens skötsel, dock under förbehåll att kronan medgåves rätt till utfartsväg över lägenheten.

Domänstyrelsen har jämväl förordat försäljning av lägenheten med rätt för nuvarande arrendatorn att erhålla hembud å densamma.

Även jag biträder försäljningsförslaget. Vid försäljningen torde förbehåll böra göras, dels att i köpet icke ingå å lägenheten befintliga kronan ej tillhöriga byggnader, dels ock att kronan medgives rätt till utfartsväg över lägenheten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

att lägenheten Vårkulla må med ovan angivet område frånskiljas kronoegendomen $^1/_{16}$ mantal Skene Bockagård nr 8 i Örby socken av Älvsborgs län och med tillträdesrätt den 14 mars 1927 försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembudsrätt för Anna Svenson samt under förbehåll dels att i köpet icke ingå å lägenheten befintliga kronan ej tillhöriga byggnader, dels ock att kronan medgives rätt till utfartsväg över lägenheten.

15:o.

[15.] *Lundby nr 2, 6, 8 och 13 i Skaraborgs län.*

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 24 mars 1898 har kronoegendomen $^1/_2$ mantal Lundby nr 2 Erik Olovsgård i Norra Lundby socken av Skaraborgs län från den 14 mars 1906 sammanslagits under ett arrende med den i samma socken belägna kronoegendomen $^1/_2$ mantal Lundby nr 6 Djäknagården, $^1/_2$ mantal Lundby nr 8 Albrektsgården och $^1/_2$ mantal Lundby nr 13 Skattegården. Den sålunda bildade arrendeegendomen är för närvarande upplåten till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 2,115 kronor.

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet över nämnda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Tor Hjertquist 1924 upprättad karta över inägojorden samt gränserna omkring skogsmarken till egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 12 kilometer från Skara samt 4 kilometer från Axvalls och Varnhems järnvägsstationer, består av tre skiften, hemskiftet, det 2.5 kilometer öster om hemskiftet belägna skiftet Billingsliderna samt ett skogsskifte å Billingen. Av skiftet Billingsliderna utgöres det å kartan med ägofigurerna nr 56—66 betecknade område av samfälld mark för hemmanen Djäkna-, Albrekts- och Skattegårdarna; den återstående delen av skiftet eller ägofigurerna å kartan nr 68—83 tillhör hemmanet Erik Olovsgården enskilt. Egendomen har en sammanlagd areal av 173.472 hektar, därav 63.41 hektar åker, 8.148 hektar äng och 101.914 hektar avrösningsjord.

Å skiftet Billingsliderna finnas tre lägenheter, nämligen *f. d. soldattorpet nr 306*, benämnt *Hökaberg*, och bebyggt med soldatroten tillhöriga stuga och ladugård, vari kronan har del med en tredjedel, och nuvarande innehavaren före detta korpralen Johannes Eilau tillhöriga stuga och ladugård, *Nytorp*, varå Einar Andersson äger stuga och ladugård, samt *Åsabacken*, bebyggd med lada, tillhörig lägenhetens brukare, Oscar Lilja, som äger lägenheten angränsande mark om 0.75 hektar.

I anledning av gjorda ansökningar hava uppskattningsmännen föreslagit försäljning till bemälda personer av sagda lägenheter med här nedan omförmälda arealer och saluvärden:

	Beteckning å kartan.	Ägofigurer å kartan	Areal hektar	Saluvärde kronor
Hökaberg	litt. A + B + del av ägofig. nr 66	56—66	6.1	4,175: —
Nytorp	litt. C[I]	68—77	0.858	900: —
Åsabacken	litt. C[II] + del av ägofigur nr 83	78—83	1.354	600: —

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava ej haft något att i ärendet erinra.

Med skrivelse den 9 oktober 1925 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört, att styrelsen icke hade något att erinra mot förslaget. Vid områdenas försäljning enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 (nr 271) torde spekulanterna å lägenheterna Hökaberg och Nytorp vara berättigade till hembud under det att sådan rätt författningsenligt ej torde tillkomma spekulanten å Åsabacken. Sådan rätt borde enligt domänstyrelsens mening förbehållas honom. I lägenheten Hökaberg inginge ett å kartan med ägofiguren nr 63 a utmärkt vägområde och i lägenheten Nytorp ett å kartan med ägofiguren nr 77 betecknat vägområde. Skyldighet borde föreskrivas för köpare av nämnda lägenheter att till begagnande såsom väg upplåta nämnda områden. I avvaktan på beslut i försäljningsfrågan hade domänstyrelsen ombesörjt egendomens skötsel och vård under ett år från den 14 mars 1926.

Departementschefen. Jag biträder domänstyrelsens förslag. Beträffande f. d. soldattorpet nr 306, benämnt Hökaberg, torde vid försäljningen böra iakttagas att i köpet icke ingå soldatroten tillhöriga stuga och ladugård, i vad desamma icke ägas av kronan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovannämnda lägenheter Hökaberg, Nytorp och Åsabacken må var för sig med här ovan angivet område från kronoegendomen Lundby nr 2, 6, 8 och 13 i Norra Lundby socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembudsrätt för Oscar Lilja till lägenheten Åsabacken och under villkor beträffande lägenheten Hökaberg att i köpet icke ingå å lägenheten befintliga soldatroten tillhöriga stuga och ladugård, i vad desamma icke ägas av kronan, samt med skyldighet för innehavare av lägenheterna Hökaberg och Nytorp att till begagnande såsom väg upplåta de i lägenheterna ingående för sådant ändamål avsedda områden.

16:o.

[16.] *Bya nr 4 Bryngel Måns eller Bråtaregård i Skaraborgs län.*

Kronoegendomen $^1/_2$ mantal Bya nr 4 Bryngel Måns eller Bråtaregård i Skarstads socken av Skaraborgs län är utarrenderad för tiden från den 14 mars 1920 till den 14 mars 1927 mot ett årligt arrende av 1,200 kronor.

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren E. O. Janson 1917 upprättad karta över egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 6 kilometer från Vara köping, har enligt nyssberörda ägobeskrivning en areal av 29.891 hektar, därav 28.053 hektar tomt, åker och dylikt, 0.663 hektar äng, 0.033 hektar avrösningsjord och 1.142 hektar impediment.

Jämlikt Kungl. Maj:ts resolution den 21 augusti 1924 har Halla elektriska distributionsförening u. p. a. medgivits tillstånd att under vissa villkor hava elektriska ledningar framdragna över egendomen.

Vid egendomen erfordras nybyggnad av boningshus, ladugård och redskapsskjul med bodar, vilka arbeten ansetts draga en kostnad av omkring 18,000 kronor. Egendomen har sedan urminnes tid varit delad i två bruk, för vilka myndigheterna tidigare utfärdat särskilda kontrakt. Under senare tider har gården utarrenderats genom ett kontrakt och har huvudarrendatorn upplåtit ena hälften till annan person. För närvarande äger kronan ett boningshus, som innehaves av huvudarrendatorn, Lisa Andersson Blomqvist, och två ladugårdar, en för var brukningsdel, varjämte underarrendatorn, Aug. Svensson, äger ett tidsenligt nyare boningshus.

Under 200 år hava de släkter, vars ättlingar nu innehava gården, brukat var sin hälft därav i största endräkt. I händelse kronan skulle bekosta erforderlig nybyggnad vid egendomen, komme sådan, enligt uppskattningsmännens förmenande, att äga rum endast för ett bruk. En följd härav bleve, att den ena arrendatorsfamiljen måste drivas från den gård, där den under sekler nedlagt ett strävsamt arbete och vilken dess medlemmar hölle mycket kär, vilket även komme att väcka en pinsam uppmärksamhet i orten, där de båda familjernas strävsamma endräktiga arbete vid gården framhölles såsom ett exempel. Ur såväl ekonomisk som social synpunkt hava uppskattningsmännen därför på det kraftigaste förordat egendomens försäljning till nuvarande brukare, vilka i en gemensam ansökning anhållit att få inköpa var sin brukningsdel.

Egendomens arrendevärde har uppskattats till 900 kronor och har saluvärdet beräknats till 28,300 kronor, därav 100 kronor för egendomen tillkommande allmänningsutdelning.

På given anledning har saluvärdering verkställts av de särskilda lotterna. Uppskattningsmännen hava ansett lämpligt, att den gräns, efter vilken lotterna brukas, bibehålles vid en eventuell försäljning. Lotterna hava å kartan åtskilts med en röddragen linje och betecknats såsom litt. A och B. Lotterna innehålla enligt ett av distriktslantmätaren Gunnar Linde den 19 augusti 1925 utfärdat arealbevis lotten litt. A 13.835 hektar, därav 13.277 hektar åker, 0.423 hektar tomt, 0.125 hektar äng och odlingsmark samt 0.01 hektar annan mark, och lotten litt. B 15.028 hektar, därav 13.667 hektar åker, 0.686 hektar tomt, 0.538 hektar äng och odlingsmark samt 0.137 hektar

annan mark. Vid arealberäkningen hava de å kartan med brunt färgade vägarna icke medtagits.

Uppskattningsmännen, som med hänsyn till läge och beskaffenhet av kronans å lotterna befintliga hus ansett, att lotten litt. B borde hava ett till 500 kronor beräknat högre pris, som frånbragits lotten litt. A, hava saluvärderat lotten litt. A till 13,300 kronor, därav 50 kronor för del i egendomen tillkommande allmänningsutdelning, och lotten litt. B till 15,000 kronor, därav 50 kronor för del i egendomen tillkommande allmänningsutdelning.

Domänintendenten har upplyst, att lotten litt. A innehaves av August Svensson och lotten litt. B av Lisa Andersson Blomqvist och att nämnda personer vore i en sådan ekonomisk situation, att de borde medgivas erlägga köpeskillingen i enlighet med villkoren i kungörelsen den 17 oktober 1913, ävensom framhållit, att vid försäljningen av lotten litt. A förbehåll borde göras om rätt för Karl Andersson att mot en årlig avgäld av 10 kronor få innehava den å lotten belägna backstugan.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra i ärendet.

Domänstyrelsen har biträtt uppskattningsmännens förslag.

Departementschefen. Även jag biträder försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan kronoegendomen $^1/_2$ mantal Bya nr 4 Bryngel Måns eller Bråtaregård i Skarstads socken av Skaraborgs län blivit genom ägostyckning delad i omförmälda två med litt. A och B betecknade lotter, samma lotter må var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembudsrätt för August Svensson till lotten litt. A och för Lisa Andersson Blomqvist till lotten litt. B samt med förbehåll om rätt för Halla elektriska distributionsförening u. p. a. att hava elektriska ledningar framdragna över lotterna och för Karl Andersson att under sin livstid kvarbo i den å lotten litt. A belägna backstugan och bruka därtill nu disponerad jord mot en årlig avgäld till lottens ägare av 10 kronor.

17:o.

[17.] *Älgarås nr 2 Mellangården i Skaraborgs län.*

Kronoegendomen 1 mantal Älgarås nr 2 Mellangården i Älgarås socken av Skaraborgs län är utarrenderad till den 14 mars 1927 mot ett årligt arrende av 1,400 kronor. Enligt bestämmelser i Kungl. Maj:ts brev den 29 juni 1912 och den 23 oktober 1915 har avkortning å arrendet medgivits med tillhopa 33 kronor 67 öre till följd därav att dels jämlikt brev den 3 november 1911 mark tagits i anspråk för väganläggning och dels ett område om 3.42 hektar enligt brev den 30 april 1915 frånsålts egendomen.

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet över nämnda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren J. Gordh 1923—1924 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 38 kilometer från Mariestad och 1 kilometer från Älgarås järnvägsstation, består av fyra skiften, av vilka hemskiftet är styckat i två delar av utav statens järnvägar i anspråk tagen mark. Egendomen har en areal av 226.112 hektar, därav 77.097 hektar tomt och åker, 7.448 hektar äng, 28.289 hektar betes- och hagmark samt 113.278 hektar skogsmark. Den inom egendomens område belägna lägenheten Nybygget, ägofigur å kartan nr 258, tillhör ej egendomen och är ej inräknad i egendomens areal.

Vid egendomen finnas två med kronans hus bebyggda torplägenheter, nämligen Ängen eller Haghemmet och Björkebacken. Innehavaren av förstnämnda torp, Karl Johansson, vilkens fader brukat torpet sedan år 1909, har anhållit att få friköpa denna lägenhet. Då torpet på grund av sin belägenhet lätt kunde frånskiljas egendomen samt torpet för egendomen ej hade större värde och husen därå vore så gamla, att de snart nog tarvade ombyggnad, hava uppskattningsmännen tillstyrkt försäljningen.

Det till försäljning förordade området omfattar å kartan ägofigurerna nr 172—197 och har en areal av 5.550 hektar, därav 1.979 hektar tomt och åker, 0.316 hektar äng och 3.255 hektar hagmark. Områdets saluvärde har beräknats till 4,000 kronor, därav 321 kronor 20 öre för växande skog.

I en den 12 oktober 1923 dagtecknad ansökning har dåvarande innehavaren av torpet Björkebacken, Sven Fredriksson, anhållit att få inköpa detta torp. Vidare har den 31 augusti 1925 torpets nuvarande innehavare, Ernst Lindblom, gjort ansökan att få inlösa torpet. Då Fredriksson avvikit från torpet och hans nuvarande vistelseort vore okänd, hava uppskattningsmännen ansett något avseende icke kunna fästas vid hans ansökning. Torpet vore för övrigt behövligt för egendomen och vore på grund av sina spridda ägor olämpligt att frånstycka, varför jämväl Lindbloms ansökning avstyrkts.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra emot uppskattningsmännens förslag.

I skrivelse den 28 november 1925 har *domänstyrelsen* för egen del med avseende å vad i ärendet förekommit och då, enligt vad styrelsen under hand inhämtat från domänintendenten i länet, Lindblom innehaft torpet Björkebacken endast sedan den 14 mars 1925, biträtt uppskattningsmännens förslag.

Departementschefen.

Även jag biträder uppskattningsmännens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att torpet Ängen eller Haghemmet må med ovan angivet område från kronoegendomen 1 mantal Älgarås nr 2 Mellangården i Älgarås socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

18:o.

[18.] *Brunstorp nr 4 Nolgård och Brunstorp nr 5 Millomgård i Skaraborgs län.*

Kronoegendomen $^1/_2$ mantal Brunstorp nr 4 Nolgård och $^1/_2$ mantal Brunstorp nr 5 Millomgård i Värsås socken av Skaraborgs län är utarrenderad till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 1,800 kronor.

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren E. O. Janson 1923 genom kopiering och nymätning upprättad karta över egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 21 kilometer från Skövde och 8 kilometer från Tibro järnvägsstation, består av två skiften, hemskiftet och det 8 kilometer från huvudgården belägna utskiftet, utgörande egendomens andel i Bergsmossen, samt har en sammanlagd areal av 231.791 hektar, därav 116.551 hektar åker och tomter, 46.236 hektar betes- och skogsmark, 67.287 hektar avrösningsjord och 1.717 hektar impediment.

Med tillstyrkan av en av innehavaren av lägenheten Nybygget, Anna Johansson, som äger å lägenheten uppförda boningshus och uthus, gjord ansökning hava uppskattningsmännen föreslagit lägenhetens försäljning. Lägenheten omfattar å kartan ägofiguren nr 42 och har en areal av 0.074 hektar, utgörande tomt och åker. Saluvärdet å lägenheten har beräknats till 125 kronor; och har arrendeavgälden uppskattats till 5 kronor.

Vidare har ansökning inkommit från slaktaren Sven Johansson, Djursätra, Värsås, att få inköpa egendomens andel i Bergsmossen eller egendomens utskifte, motsvarande ägofigurerna å kartan nr 159—177 om 6.41 hektar åker, 1.109 hektar betesmark och 0.16 hektar impediment. Då utskiftets jord, som bestode av madjord och någon lermylla på lerbotten, vore olika jorden vid huvudgården och vid missväxt å hemjorden brukade bära goda skördar, hava uppskattningsmännen förordat, att utskiftet fortfarande bibehölles under arrendet. Sökandens föräldrar ägde bebyggd jord intill utskiftet och vore avsikten enligt inhämtade upplysningar att sammanslå jorden med den föräldrarna tillhöriga fastigheten. Saluvärdet å utskiftet har uppskattats till 4,200 kronor och har arrendevärdet därå beräknats till 192 kronor 30 öre.

Uppskattningsmännen hava för den nya arrendeperioden för kronoegendomen i dess helhet föreslagit ett årligt arrende av 2,250 kronor.

Länsstyrelsen och vederbörande *överjägmästare* hava ej haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 4 september 1925 förklarat sig biträda uppskattningsmännens förslag. Tillika har domänstyrelsen meddelat, att styrelsen i avvaktan på Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut ombesörjt egendomens skötsel och vård under ett år från den 14 mars 1926.

Den 6 oktober 1925 anbefalldes domänstyrelsen att föranstalta om den ytterligare utredning i ärendet, som vore erforderlig i händelse av försäljning enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar av ovannämnda utskifte till ifrågavarande kronoegendom.

Med utlåtande den 31 oktober 1925 har domänstyrelsen överlämnat infordrade yttranden från vederbörande landsfiskal, länsstyrelse och domänintendent.

Landsfiskalen har anfört bland annat följande.

Slaktaren Sven Oskar Johansson, Lilleskog, Värsås, född den 29 december 1903, vistades hos sina föräldrar, förre slaktaren Frans Oskar Johansson och dennes hustru, samt åtnjöte därstädes fri bostad. Familjen, som utom Sven Oskar Johansson och föräldrarna bestode av sju barn, samtliga yngre än sökanden, hade sitt huvudsakliga uppehälle genom den sistnämndes slakteriarbete. Familjen hade emellertid sin fulla bärgning, vartill i ej ringa mån bidroge inkomsten av det jordbruk, som idkades å föräldrarna tillhörig jord. På grund härav vore slaktaren Sven Oskar Johansson icke att anse såsom obemedlad eller mindre bemedlad, utan innehade han en jämförelsevis god ekonomisk ställning.

Storleken av den sökandens föräldrar tillhöriga jord, som vore belägen intill kronoegendomens del av Bergsmossen, uppginge numera, sedan de, dels genom arv och dels genom köp, förvärvat ytterligare jord, till 34 tunnland, varav 15 tunnland öppen jord samt resten ängs- och skogsmark.

Johansson hade uppgivit sin avsikt med köpet vara att av de båda jordarna bilda eget hem. Han hade även uppgivit, att egendomens 8 kilometer från huvudgården belägna andel i Bergsmossen brukats och fortfarande brukades till huvudgården av Brunstorp, vilken sistnämnda uppgift även lämnats av arrendatorn av Brunstorp.

Då Johansson vore känd som en skötsam och ordentlig person finge landsfiskalen tillstyrka bifall till den av honom gjorda ansökningen.

Domänintendenten har framhållit bland annat, att egendomens hemjord vore av mycket svag beskaffenhet, vilken alltid lämnade små skördar och ofta nog i år med starkare torka eller svårare nederbörd ren missväxt, att skiftet å Bergsmossen vore av god beskaffenhet, vilket alltid lämnade god stråfoderskörd, att skiftet därför vore synnerligen önskvärt att få behålla till gården, då det vid missväxt å hemjorden lämnade foder för egendomens djurstam, som därigenom kunde hållas jämnare och större, att härigenom en för hemjorden synnerligen väl behövlig större gödselmängd vunnes, att egendomens värde på ovan angivna skäl givetvis sjönke betydligt om skiftet såldes och att nuvarande arrendatorn, som vore en duglig jordbrukare, särskilt starkt framhållit nyttan för egendomen av ifrågavarande skifte.

Då Johansson redan innehade ett jordbruk, som vore stort nog att föda en familj, och därtill genom sin slakterirörelse hade full försörjning, funnes enligt domänintendentens förmenande inga ömmande skäl att bifalla hans ansökan.

Länsstyrelsen har, då ifrågavarande skifte brukats och fortfarande brukades under huvudgården samt under åberopande av de skäl uppskattnings-

männen andragit ävensom vid det förhållande att Johansson för sin bärgning icke vore absolut beroende av att komma i besittning av området, föreslagit, att detsamma måtte bibehållas i kronans ägo och utarrenderas tillsammans med huvudgården.

Domänstyrelsen har i sitt utlåtande anfört, att den verkställda utredningen icke givit styrelsen anledning att frångå sin i skrivelse den 4 september 1925 uttalade uppfattning.

På given anledning har *domänintendenten* i skrivelse till jordbruksdepartementet den 17 november 1925 meddelat, att, i händelse den kronoegendomen tillhörande Bergsmossen skulle försäljas, han ansåge skiftet vara för egendomen så värdefullt vid ofta inträffande missväxt å hemjorden, att arrendet å egendomen ej kunde sättas högre än till 2,000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till att skiftet Bergsmossen dels är till sin areal i förhållande till hela egendomens åkerareal så obetydligt och dels är beläget åtta kilometer från huvudgården, kan jag icke tillmäta de av myndigheterna anförda skälen större vikt. Å andra sidan torde genom försäljning av nämnda skifte till Sven Johansson kunna skapas ett bärkraftigt självständigt jordbruk. Jag vill därför förorda försäljning av skiftet Bergsmossen, vilken försäljning med hänsyn till vad upplysts om Johanssons ekonomiska ställning torde böra ske enligt kungl. brevet den 29 maj 1874. Jag biträder förslaget om upplåtelse av lägenheten Nybygget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från kronoegendomen $^1/_2$ mantal Brunstorp nr 4 Nolgård och $^1/_2$ mantal Brunstorp nr 5 Millomgård i Värsås socken av Skaraborgs län må försäljas

dels skiftet Bergsmossen å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,

dels ock lägenheten Nybygget enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

19:o.

[19.] *Kronoparken Kärne i Värmlands län.*

Genom brev den 17 november 1876 förordnade Kungl. Maj:t, att skogen till kronoegendomen 1 mantal Kärne nr 1 i Grava socken av Värmlands län skulle från och med den 14 mars 1878 ställas under skogsstatens vård och förvaltning för att sedermera vid utarrendering av den nära intill Kärne belägna kronoegendomen 1 mantal Tolerudstorp nr 1 förenas med denna såsom kronopark. Vid utarrendering av sistnämnda egendom från den 14 mars 1892 undantogs den till egendomen hörande skogsmarken från arrendet och förenades med skogsmarken till 1 mantal Kärne till kronopark. Sedan Kungl. Maj:t jämlikt brev den 11 juni 1916 förordnat om försäljning av vissa lotter av Kärne nr 1, blevo till egendomen hörande lägenheter, däribland lägenheten Brantlyckan, från och med den 14 mars 1919 införlivade med Kärne kronopark.

Kärne kronopark, fördelad i tre skilda ägoskiften, omfattar enligt gällande skogshushållningsplaner en sammanlagd areal av 575.67 hektar, varav 448.25 hektar produktiv skogsmark och 127.42 hektar impediment.

I en till Kungl. Maj:t ingiven ansökning av den 14 november 1924 har Gustav Åhs anhållit att för en köpeskilling av 400 kronor få inköpa lägenheten Brantlyckan, vilken lägenhet vore belägen på ett avstånd av omkring 200 meter från ett sökanden tillhörigt mindre hemman i Bofasterudsby och invid utfartsväg, som av sökanden användes. Sökanden önskade för sin utkomst förvärva ytterligare åkerjord.

Till följd av remiss har domänstyrelsen den 9 juli 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid överlämnat infordrade yttranden från vederbörande skogsstatstjänstemän och länsstyrelsen i länet ävensom ärendet tillhörande handlingar, däribland kopia av skogsindelningskarta för block I, skifte III av Kärne kronopark.

Jägmästaren har anfört bland annat, att lägenheten för närvarande vore upplåten å arrende till Åhs till den 14 mars 1926, att lägenhetens areal utgjorde 1.63 hektar, varav 1.50 hektar medelgod åker samt 0.13 hektar skoglösa gärdesbackar, att åbyggnader icke funnes å lägenheten, att lägenheten icke erfordrades för beredande av bostad för fast anställd skogsarbetare, att det vore en fördel för kronan att avyttra densamma samt att det av Åhs erbjudna priset finge anses motsvara lägenhetens skäliga värde.

Överjägmästaren har, med förmälan att lägenhetens åkerjord vore svårdränerad och i övrigt av mindre god beskaffenhet, tillstyrkt ansökningen.

Länsstyrelsen har tillstyrkt bifall till framställningen.

Domänstyrelsen anser försäljning av lägenheten kunna ske utan hinder för kronoparken och har icke något att erinra mot, att försäljningen skedde till Åhs, som erlade ett årligt arrende för lägenheten av 30 kronor. Försäljning av lägenheten syntes icke böra ske till lägre pris än 500

kronor, vilket kapital efter en räntefot av 6 procent gåve 30 kronor, eller det belopp Åhs betalade i arrende för lägenheten.

Med skrivelse den 26 november 1925 har domänstyrelsen överlämnat ytterligare handlingar i ärende, som berör ifrågavarande lägenhet, för den åtgärd Kungl. Maj:t kunde finna desamma böra föranleda.

Av ifrågavarande handlingar inhämtas i huvudsak följande.

I skrivelser till domänstyrelsen den 27 augusti och 14 september 1925 har direktören Carl Berglund, Göteborg, anhållit att få inköpa lägenheten Brantlyckan för en köpeskilling av 550 kronor. Berglund har anfört, att han ägde fastighet, vilken angränsade lägenheten Brantlyckan, samt att sökanden Åhs för förbindelse mellan sin innehavande fastighet i Bofasterud och lägenheten Brantlyckan vore nödsakad begagna väg över såväl Berglunds som andra personers fastigheter.

Åhs, som av vederbörande jägmästare beretts tillfälle taga del av styrelsens utlåtande den 9 juli 1925 och erhållit kännedom om Berglunds köpeanbud, har i skrivelse till domänstyrelsen den 26 september 1925 förklarat sig villig erlägga en köpeskilling av 550 kronor samt uppgivit, att han för brukningen av Brantlyckan kunde begagna annan väg än berörda väg över Berglunds ägor.

Jägmästaren i Karlstads revir har i ett den 28 september 1925 avgivet yttrande uttalat, att det syntes honom rätt, att det anbud, som avgivits av Åhs, vilken såsom arrendator av Brantlyckan haft avsevärda kostnader för hävden, bleve till antagande förordat, dock att, därest ytterligare överbud inkomme från Berglund eller annan, lägenheten borde utbjudas till försäljning å auktion.

Länsstyrelsen har, med överlämnande av yttrande från vederbörande domänintendent den 16 november 1925, instämt i jägmästarens yttrande.

Departementschefen.

För egen del förordar jag antagande av det av Åhs senast avgivna köpeanbudet och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från kronoparken Kärne i Grava socken av Värmlands län må frånskiljas och försäljas förberörda å ovannämnda kartkopia med röd gränslinje utmärkta lägenhet om 1.63 hektar till Gustav Åhs mot en köpeskilling av 550 kronor och under villkor i övrigt,

att området tillträdes den 14 mars 1926,

att köpeskillingen vid tillträdet i sin helhet erlägges till domänstyrelsen,

att köparen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader, samt

att köparen uppsätter och underhåller lämpligt stängsel omkring det försålda området.

20:o.

Kronoegendomen 1 $^1/_4$ mantal Mycklinge nr 4 och 5 i Tillberga socken av Västmanlands län är utarrenderad till den 14 mars 1928 mot ett årligt arrende av 960 kronor. [20.] *Mycklinge nr 4 och 5 i Västmanlands län.*

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Ragnar Grebius åren 1924—1925 upprättad karta över egendomens inägor med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 15 kilometer från Västerås och 7 kilometer från Tillberga järnvägsstation, har enligt nyssnämnda ägobeskrivning en inägoareal av, förutom vissa samfällda ägor, 40.161 hektar, därav 1.459 hektar tomt, 37.541 hektar åker, 0.956 hektar avrösningsjord och 0.205 hektar impediment. Härtill kommer egendomens utmark om 23.440 hektar.

Å egendomen finnes en lägenhet, Solhagen, bebyggd med grindvakten vid Stockholms—Västerås—Bergslagens järnväg C. J. Johansson tillhöriga stuga och uthus, ävensom det roten nr 79 under Livkompaniet av Västmanlands regemente tillhörande soldattorpet Mycklingstorp, som innehaves av avskedade soldaten J. A. Myckling.

I anledning av Johanssons därom gjorda framställning hava uppskattningsmännen föreslagit försäljning till honom av lägenheten Solhagen med det område, som å kartan utmärkts inom en röd begränsningslinje och som, avskilt från egendomens övriga inägor genom järnvägen, omfattar ägofigurerna nr 31—42 och området litt. a (i rött) med en areal av 0.940 hektar, därav 0.290 hektar åker, 0.648 hektar betes- och skogsmark samt 0.002 hektar impediment. Lägenheten har saluvärderats till 875 kronor, därav 120 kronor för växande skog, och arrendevärderats till 50 kronor. Laggild hägnad kring lägenheten bör åvila köparen.

I övrigt har framställning om förvärv av mark från egendomen ej gjorts; och hava uppskattningsmännen ej ansett erforderligt uppgöra något ytterligare förslag till försäljning av område från egendomen.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har tillstyrkt försäljningsförslaget.

Även jag tillstyrker försäljning av lägenheten i fråga och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

> att förenämnda lägenhet Solhagen må med ovan angivet område från kronoegendomen 1 $^1/_4$ mantal Mycklinge nr 4 och 5 i Tillberga socken av Västmanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under villkor, bland andra, att köparen på av vederbörande jägmästare godkänt sätt uppför hägnad i det försålda områdets gräns mot kronoegendomen.

21:o.

[21.] *Bro nr 2 i Västmanlands län.*

Kronoegendomen 1 mantal Bro nr 2 i Sevalla socken av Västmanlands län är till den 14 mars 1928 utarrenderad mot ett årligt arrende av 1,660 kronor.

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med detsamma tillhörande och övriga handlingar, däribland en av förste lantmätaren N. Th. Schönström verkställd kopia av en av distriktslantmätaren Walter Raquette 1917 kompletterad karta över egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 7 kilometer från Hedenbergs och 10 kilometer från Tillberga järnvägsstationer samt 21 kilometer från Västerås, har, sådan den befinnes efter genomförandet av det av Kungl. Maj:t jämlikt beslut den 17 september 1920 medgivna utbytet av mark till egendomen och en från egendomen utbruten båtnadsjord, en inägoareal av 36.644 hektar, därav 34.931 hektar tomt och åker, 0.525 hektar äng och 1.188 hektar impediment. Härtill kommer egendomens från arrendet undantagna utmark med en areal av — förutom å densamma belägna 0.92 hektar inägor — omkring 96.7 hektar. I arealen ingår ej det område om 2 kvadratrevar 21 kvadratstänger 77.41 kvadratfot, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 juni 1882 avsöndrats till utvidgning av planen omkring Sevalla församlings kyrka.

Med tillstånd av domänstyrelsen har egendomens arrendator till Sevalla församling för tiden till den 14 mars 1928 upplåtit ett å en av distriktslantmätaren Ragnar Grebius 1923 upprättad karta med litt. a utmärkt område om 0.908 hektar; och har församlingen av styrelsen medgivits att å området vidtaga de åtgärder, som kunde anses erforderliga för förskönande av platsen närmast Sevalla kyrka. En av församlingen gjord ansökning om förvärv av området med äganderätt har varit föremål för övervägande vid uppskattningsförrättningen; och hava uppskattningsmännen funnit området vara av så ringa betydelse för egendomen, att detsamma utan menlig inverkan på arrendevärdet för egendomen kunde frånskiljas. Områdets belägenhet invid allmänna landsvägen Västerås—Tillberga—Sevalla—Sala och egenskaper i övrigt har ansetts motivera åsättande av visst tomtvärde, och har områdets saluvärde efter ett à-pris av 600 kronor per hektar föreslagits till 545 kronor, i vilket värdet av å området befintlig sparsamt växande och mindrevärdig björkskog inräknats. Laggild hägnad omkring området bör enligt uppskattningsmännen åvila köparen.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att i ärendet erinra.

Domänstyrelsen har biträtt försäljningsförslaget men ansett, att saluvärdet å området borde höjas till 600 kronor.

Departementschefen.

Jag tillstyrker försäljningsförslaget och har intet att erinra mot det av domänstyrelsen föreslagna saluvärdet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande område om 0.908 hektar må frånskiljas kronoegendomen 1 mantal Bro nr 2 i Sevalla socken av Västmanlands län och försäljas till Sevalla

församling mot en köpeskilling av 600 kronor och under villkor i övrigt

att köpeskillingen erlägges till länsstyrelsen i Västmanlands län kontant vid tillträdet den 14 mars 1928,

att köparen vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader, samt

att områdets innehavare skall, därest sådant från kronans sida påfordras, uppsätta och för framtiden underhålla hägnad i gränsen mot kronoegendomens mark.

22:o.

[22.] *Sör Gärdsbo nr 5 i Västmanlands län.*

Kronoegendomen 1 mantal Sör Gärdsbo nr 5 i Väster Färnebo socken av Västmanlands län är till den 14 mars 1928 utarrenderad mot ett årligt arrende av 850 kronor.

Under 1925 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med detsamma tillhörande och övriga handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Frey Torbjörnsson 1924 för beskrivning av åker och äng över egendomen uppgjord karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som består av två skiften, hemskiftet och utskiftet, är belägen 24 kilometer från Sala stad. Enligt Kungl. Maj:ts med riksdagen lämnade medgivande den 14 juni 1907, såvitt kronans andel angår, har ett område om 12.67 ar, utgörande del av en vid under 1865 fastställt, Sör Gärdsbo by övergånget laga skifte för delägarnas i skiftet gemensamma behov undantagen mark, vari kronan för egendomen har del, försålts till Väster Färnebo församling. Den på arrende upplåtna delen av egendomen har jämlikt förberörda ägobeskrivning en areal av 64.971 hektar, därav 45.734 hektar tomt och åker, 0.617 hektar äng, 17.605 hektar myrmark, backar m. m. och 1.015 hektar impediment. Den under skogsstatens förvaltning stående utmarken har enligt hushållningsplanen en areal av 98 hektar.

Uppskattningsmännen hava föreslagit försäljning av det å utskiftet invid egendomens utmark belägna torpet Hagslätten, vilket på grund av sin frånbelägenhet i förhållande till huvudgården bättre lämpade sig för försäljning än som organ vid huvudgårdens skötsel. Torpet är bebyggt med kronan tillhöriga hus, i stort sett i drägligt tillstånd och motsvarande lägenhetens utsträckning. Torpets försäljningsområde, som finnes utmärkt å en vid handlingarna fogad mindre karta, är å egendomskartan skilt från egendomens utmark med en ljusröd linje och har en areal av 8.830 hektar, därav 4.773 hektar åker, 0.160 hektar äng och 3.897 hektar avrösningsjord. Torpets saluvärde har uppskattats till 2,725 kronor, därav 410 kronor för växande skog; och har arrendevärdet beräknats till 200 kronor.

Torpet borde hembjudas innehavaren, Claes Arvid Carlsson-Spjuth, som, född å torpet, brukat detsamma sedan 1920. Laggild hägnad omkring lägenheten borde åvila köparen.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra i anledning av förslaget.

Domänstyrelsen har tillstyrkt försäljningsförslaget, dock att det föreslagna saluvärdet synts styrelsen väl lågt, varför styrelsen föreslagit, att detsamma höjdes, med hänsyn även tagen till å torpet befintlig åbyggnad, till 3,500 kronor. Styrelsen har hemställt, att torpet måtte försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Departements-chefen. Under erinran att nuvarande innehavaren torde böra tillerkännas hembudsrätt till ifrågavarande torp enligt punkt 8 i gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, tillstyrker även jag försäljningen, på sätt domänstyrelsen föreslagit. Mot det av styrelsen beräknade saluvärdet har jag intet att erinra. Jag hemställer för den skull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att torpet Hagslätten om 8.83 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Sör Gärdsbo nr 5 i Väster Färnebo socken av Västmanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under villkor att köparen på av vederbörande jägmästare godkänt sätt uppför hägnad i det försålda områdets gräns mot kronoegendomen.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt uti de under 1:o—22:o här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.

Stockholm, Isaac Marcus' Boktryckeri-Aktiebolag, 1926.